

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 28.

Ki lesz a jótálló?

Akár milyen összegről szóló váltó van az ember kezében, fabatkát sem ér, ha rosszak a zsiránsok, mert nem is a váltó éri meg a rá jegyzett értéket, hanem a zsiránsok.

Az alkotmány a nemzet fiai számára kiállított váltó, mely hitelét biztosítja a külföld előtt és boldogulásának módját nyújtja a haza határain belül s melyet a király, a népképviselő és a kormány zsirál.

De az alkotmány is csak annyit ér, amennyit zsirál, mert ők a törvény garanciái.

A király élénk tudatában áll az esküje által adott zsiró kötelezettségének és állja is, nehéz viszonyaink közepette; de a másik két zsiráns, a kormány és parlament össze gabalyodott.

A rendszer emberei privát hasznot akartak huzni a zsirából és a husos fazekaitak töltögetni belőle. Az ellenzék ezért ellene támadt s a király pedig még mindig nem tudja elhinni, hogy ez a baj oka.

Megbizta hát Széll Kálmánt, hogy nézzen szét alaposan ebben a nagy gabalyodásban és híven referáljon neki arról,

hogyan mi az oka a bajnak. Más zsiránsokat szerezzen be maga mellé, vagy a bírálókat dobja félre az utból?

Széll helyesen fogta fel misszióját. Jó tervet dolgozott ki, amit önzetlen embereknek el kellett fogadniuk. Az ellenzék el is fogadta, a kormány és a nyakára gugásodott klikk azonban úgy meg taldotta-foldotta, hogy így már senkinek sem kell.

Azt hisszük így könnyű lesz referátát adni a királynak.

Mert a klikk lapjainak feljajdulása, hogy az ellenzéknek abbéli ténye miatt hiúsul meg a béke, mert személyi garanciákat követel, nem vehető komolyan.

Hiszen az alkotmány és törvények tisztaságáért némi részben helyreállításáért küzd az ellenzék, már pedig a hatalom kezelőinek megbízhatósága nélkül nem megbízható a törvény sem, mely magában csak papiros, törvény csak a végrehajtó hatalom által lesz.

A személyes garancia tehát nem az ellenzék kötekedése, hanem igenis az alkotmány és a törvények legfőbb érdeke.

Különböztetnem kell gyanúsítanunk senkit, hogy megtaláljuk a személyes érdekekért folytatott harcok fészket.

Egész nyílt dolog a kapacitáció, minek Széll ki volt téve a Tisza István

leendő minisztersége érdekében. Ugyancsak az ő lapjaik voltak inkornátus ellenségei a béke akciónak, mint szerzői az egész zavaros közállapotnak. Az ő oszlopuk, Pulszky mondá ki elkeseredetten, hogy félre vonul a politikától, mikor látta, hogy létre fog jönni a béke. Éppen ezzel a klikkel szemben kell a garancia, hogy ezután a zsiró és leszámítolás között ne legyenek ott ezek a szenzálok, kik mindig szert tudtak tenni a közvetítői díjjakra.

A személyes garancia követelése tehát annyit tesz, hogy az ellenzék azt akarja, hogy csak a király, kormány, parlament és nemzet szerepeljen, a parlamentarizmus orráról pedig elmuljék az a kelés, mely mint szervezett klikk nem csak szépség hiba volt, de sok bosszúságot és fájdalmat is okozott.

Azt hisszük a királyi döntés nem marad el sokáig. Mert neki kormányra és parlamentre szüksége van, ezt kap is megbízhatót, de a klikkre nincs szüksége s most láthatja, hogy nem is megbízható, hisz miattuk nem akar megbízottja, Széll, kabinetalakításra vállalkozni.

A béke meg lesz — a klikk mulik.

P—y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A mennykő.

Irta: Sipulus.

Az én időmben a jogászsegélyző-egyesület igen nagy szerepet játszott az egyetemen. A kezdő jogoncok ott tanultak meg kitűnően ferblizni s ezzel vetették meg jövő politikai karrierjüknek alapját.

A jogász-segélyző-egyesület rendezte a híres jogász-bálokot és a kevésbé híres matinéket. Onnan vezették az ifjúságot, rendezték a tüntetéseket, intézték a különböző manifesztációkat a földgömb egyes nemzeteihez, a kik legtöbbnyire a zsarnok Albion ellen küzdöttek.

Emlékszem, hogy egyszer a nikaraguai testvérnemzetet üdvözlöttük, mert Anglia ellen védelmezte szabadságát. Később megtudtuk, hogy a háborúnak az volt az oka, hogy a derék testvérnemzet tiz angol matrőzt elevenen eltemetett. A mire a jogászsegélyző-egyesület válaszmánya tiz szóval öt ellen visszavonta az üdvözlést, sőt megvetését fejezte ki Nikaragua iránt. Ami az élve eltemetett matrőzoknak igen jól esh tett. A megvetést ajánlott levélben elküldtük a mexikói osztrák-magyar konzulnak, a ki valószínűleg még a kvóta arányában sem tudván magyarul, a szives továbbítás helyett sajtót pakolt bele.

Szóval csináltunk mi sok zöld dolgot, de legalább éltünk és szerepeltünk a közéletben. Akkor nem akadt olyan miniszter, a ki azt

merte volna mondani, hogy az ifjúság ne politizáljon. Egyetemi tanár meg éppen nem. Jaj lett volna annak. A mi álláspontunk ez volt: A mi életkorunk az, a mely a legsúlyosabb köteleességet, a katonáskodást rója ránk. Nohát ennek fejében követeljük, hogy legalább bele avatkozzunk a közdolgozókba.

Most csak akkor szólítják az ifjúságot, ha egy miniszter vagy egy primadonna kocsijából kell a lovakat kifogni. A mi inkább az állatvédő egyesület tagjainak volna a köteleessége.

Egy napon a jogászsegélyző-egyesület fekete tábláján a következő hirdetés jelent meg: Vidéki városba nevelőnek kerestetik egy hirtelen szöke és szeplős fiatal ember.

A nyár közeledtén, úgy is elakartam menni a fővárosból és jelentkeztem. Szeplősnek ugyanis épp oly hirtelen voltam, mint szökének. A Pannoniába utasítottak Szolláry Márton urhoz.

Utközben tünődtem rajta, hogy miért kell annak a nevelőnek éppen hirtelen szöke és szeplős ifjunak lennie? De hiába tünődtem, nem tudtam kisűtni semmit. A mi nem először történt meg velem.

Szolláry Márton egy rövidre nyírt hajú, ravaszul pislogó őszes ur volt. Azt a hatást tette rám, mintha mindig mást gondolt volna, mint amit beszélt.

— Alászolgája, — felelt üdvözlésemre, — ön az a nevelő?

— Én vagyok.

— Mit tud?

— Középkisiskolai diákok tanítására szívesen vállalkozom, mert ahhoz értek.

— Jó. Nekem két fiam van, akik úgy látszik latinból meg fognak bukni. Ezeket tehát vakációban elkészíti a pótvizsgára.

— Helyes.

— Különböztet tudja mit?

— Mit?

— Ráér most?

— Egy jogász mindig ráér.

— Jöjjön le azonnal, egy hétig tanul a gyermekekkel, hogy ha már megbuknak is, ne olyan nagy szégyennel bukjanak.

— Helyes.

— Szolláry ur oly figyelmesen nézett rám, mintha szeplőim számát akarta volna megszámlálni. Nem áltam sokáig a vizsgálatot, hanem megszólaltam:

— Mondja uram, miért kell a nevelőnek éppen hirtelen szökének és szeplősnek lennie?

Szolláry ur nagy szaporán vagy negyvenet pislogott.

— Mert a szöke szin az alaposság, a szeplő pedig a türelem jele.

Elnevettem magam.

— Uram, ön nem mond igazat.

Szolláry ur nem pislogott többé, hanem rám bámult.

— Hogyan tudja?

— Mert én emberi-merő és lélekbuvár vagyok.

Rövid ideig küzdött önmagával, aztán ki-tört belőle.

— Nos, az ön lélekbuvárlata helyes nyomokon jár. Tényleg más az oka.

— Nos mi?

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 28.

Az öreg Madarász elnököltma is. Felolvastatta a múlt ülés jegyzőkönyvét és megkérdezte, hogy van-e észrevétel a jegyzőkönyv ellen.

Nem volt észrevétele senkinek.

Nagyon jól van megszerkesztve. Valóságos remeke a jegyzőkönyv irodalomnak, mondta *Ivánka* Oszkár, aki pedig szakértő. — mert nagy prakszisa van — a párbajjegyzőkönyvek megszerkesztésében. *Nyegre* László jegyző hálaosan mosolygott.

Aztán *Molnár* Antal jegyző felolvasta a beérkezett kérvények czimeit. Felolvasta továbbá az interpellációs könyvet, a melybe *Hentaller* Lajos interpellációja van bejegyezve, a ki a vérendelet hamisítással vádolt dr. *Nagy* kir. közjegyző ügyében interpellálja meg az igazságügyminisztert.

Most *Belicska* Béni az állandó igazoló bizottság előadója lépett az előadó emelvényre és jelentette, hogy *Avramescu* Pachonius a német-bogsnáni kerület ujonnan megválasztott képviselőjének mandátuma végleg igazoltatik.

— Hogy hívják! Jaj de hunczut neve van! — szörnyűkődött az öreg *Lakatos*.

Következnek a napirend, de a napirend előtt ismét négy képviselő jelentkezett szólásra és pedig *Lakatos* Miklós ama bizonyos »örömtünnepi« érmei dolgában. (Ez alatt a császárbürokrácia érmei értendők.)

Rakovszky István a »válság« ügyében.

Blaskovich Ferencz a házaló kereskedés ügyében.

Förster Ottó a stájer-magyar határ kiegészítése tárgyában.

Mindezek a képviselők névszerinti szavazást kérnek a felett, hogy megegyedi-e a Ház a napirend előtti felszólalásokat. Ezekre azonban majd csak később kerül a sor. Előbb a tegnapi elmaradt négy névszerinti szavazást kell elintézni, u. m. *Farkas* József, *Lakatos* Miklós és *Bernáth* Béláét, a melyeket a Ház nagy többsége elvetett.

Egy órákor *Hentaller* interpellációjára került volna a sor, de nem volt a teremben és így az interpelláció szerdára maradt.

Ezzel az ülés véget ért.

Széll nem akar miniszterelnök lenni!

Budapest, január 28.

Megdöbbszentő hír járja a politikai körökben. *Széll* Kálmán oly *sivárnak* látja a viszonyokat a szabadelvű pártban, hogy meggondolta a dol-

— Az, hogy nőm ki nem állhatja a házához venni, akit ki nem állhat?

— S ön hajlandó olyan embert a házához venni, akit neje ki nem állhat?

— Csakis olyan embereket veszek a házamba.

(Ahán! Tehát féltékeny emberrel van dolgom?)

Melegen megszorítottam a kezét s mondám:

— Legyen nyugodt, én tisztességes fiu vagyok, valóságos második József.

— II. József, a császár?

— Nem, Egyiptomi József, a kivel Puti-fárnénak az ismeretes megróvási kalandja volt.

Melegen visszaszorította kezemet:

— Köszönöm, én bizom öiben.

Ezzel elutazunk Zoltánvárra. A városról mit írjak? Egyike azoknak a városoknak, melyeket az orvosok se téli, se nyári tartózkodásra nem ajánlanak. Hol az adó oly nagy, hogy onnét már csak a pótdó nagyobb. Szóval egy olyan város, melynek rendezett tanácsa, de rendezetlen pénzügyi viszonyai voltak.

Konstatálom, hogy ő nagysága, Szolláry ur nem kis öröme, igen lenézőleg fogadott s azontul egyáltalában nem törődött velem. Különben csak ebéd és vacsora alkalmával találkoztunk. Ha még felhozom, hogy évek óta soványító kurát használt és egyre kövérebb lett, hogy a kocsis és a szobaleány csak egyesült erővel tudták befűzni s hogy e szűk állapot következtében naponta többször elájult: minden érdekést elmondtam róla.

got és tegnap kijelentette, hogy nem vállalhatja el a miniszterelnökséget. Politikai körökben ez a kijelentés nagy konsternációt szült, mert éppen *Széll* Kálmán miniszterelnökségében jobbról is, balról is garanciát láttak arra, hogy a békekötés után gyorsan fogjuk kiheverni a háboru bajait.

Széll elkedvetlenedésének oka tisztán a *Tisza-klikk mahinációjában keresendő*; ennek a klikknek szája ize szerint van *Széll* tegnapi kijelentése: »En a béke létesítésével befejezem missziómat; a miniszterelnökségre nem vállalkozom!«

Igaz, hogy *Széll*nek a miniszterelnökség nagy anyagi áldozatába is kerülne, de legujabb szereplése és önfeláldozó vállalkozása, melylyel odavetette magát két örül malomkő közé, azzal a hittel biztatják a béke barátait, hogy ezt az áldozatot is meg fogja hozni. Hiszen a visszavonulással a legnagyobb zavarba hozza saját pártját, melynek 90 százaléka már ma is lelkes híve.

Ki legyen hát a miniszterelnök?

Lukács László tán? a ki a híres klauzulát szerkesztette? bár *Fejérváry* Géza, ki aktiv generális? vagy éppenséggel tán *Tisza* István? ki csak egy töredéknek kell és a ki a mostani rendszer hatványozott folytatása lenne?

Ha a szabadelvű párt nem akarja a bánt vagy *Szögyényi* vagy valamelyik disszident — pedig ezek egyikét sem akarja — mert ez nemcsak fejvesztést, hanem teljes megalázást jelentene, — akkor éppenséggel nincs is más jelöltje mint *Széll* Kálmán, kiben a szabadelvű párt zöme mellett a korona és az ellenzék is megbízik.

Széll Kálmánnak mindezeket fontolóra kell vennie és fel kell adnia visszavonulási szándékát annál is inkább, mert annak kijelentésével, hogy *Bánffy* után a miniszterelnökséget elvállalja, eléri a béke perfektuálását is, mert ez esetben az ellenzék megszavazza az indemnitást is.

Maradjon ez a visszavonulási szándék érdekes epizódja ennek a változatos és fordulatokban gazdag válságnak és vállalja el *Széll* Kálmán a miniszterelnökséget annak az áldásos veszélynek árán is, hogy a *Tisza-klikk* kivonul a kormánypartból.

Nyaram mindenestre csendes és kellemesen telt volna el, ha egy véletlen az egészet el nem rongja.

A tűzoltóegyesület majálist rendezett, persze mindnyájan kivonultunk. A gazdám felesége, a kit hivatalból folyton tánczoltattam, nagyon nyajas volt hozzám, amit annak tulajdonítok, hogy a gyatra világítás folytán hajamat és szeplőmet nem igen látta.

Éjfél tájban zivatar támadt s a menykő közel a majálishoz leüdütt. Önagysága nagyot sikoltott és elájult. Persze hazavittük Szolláryval.

Másnap aztán beütött az én menykővem is.

Dél volt együtt ült a család, mikor beléptem az ebédlőbe. Az asszony rám mered.

— Palotai, mi történt magával?

— Velem nagysád? Semmi, éppen semmi.

— Maga nem szöke többé. Magának a színe megváltozott.

(A férjére néztem. Láttam, hogy a színe megváltozik.)

— Hogy érti ezt nagysád? — kérdém zavartan.

— A maga haja egészen fekete. Nem áll közel a menykőhöz? Talán surolta?

— Bizony nem surolt engem.

— Vagy talán mag on megijedt?

— De édes nagysád, az ijedségtől megöszülni szoktak az emberek, nem megfeketedni.

Talán a nagysád szemérvétörtént valami... Az asszony rámszegezte tekintetét.

Az obstrukció eredményei.

Harcban a nemzeti jogokért és alkotmányért, a mely szabadságunk legnagyobb garanciája, az ellenzék szinte példátlan szívósságot és energiát fejtett ki a mostani parlamenti harcban. Beszélnek meddségről, a mely az obstrukciós taktikát jellemezné; beszélnek arról, hogy az egész végletekig menő harc hiábavaló volt. mert ime: a béke most sem jött létre, sőt kérdéses, hogy létrejön-e egyáltalában. Mi haszna volna hát az országnak az elkeseredett tusából, — így kiáltanak a skeptikusok — ha az egész obstrukciónak semmi eredménye nem volt? Ha nem sikerült a nemzeti jogok és előnyök védelme, ha az ország nem érkezik meg az ellenzéki törekvések által kijelölt ígéret földjére?

Nem esünk messze az igazságtól, ha azt állítjuk, hogy ezeket a skeptikusokat azokhoz hasonlítjuk, a kik a kocsinak hátul kötik a lovat és azután csodálkoznak, ha a szekér nem halad előre. Vagy olyanoknak tartjuk, akik szimulálják a vakságot, hogy az igazság győzelmét ne kelljen látniok. Eltekintve attól, hogy az obstrukciónak eddig is négy hatalmas eredménye van, bizonyos az is, hogy a békét az eddigi eredmények kétségtelen kilitásba helyezik. A béke helyre fog állani és nem fog megakadni sem jobbról, sem balról. Mert az ellenzék már most csak azt óhajtja, hogy az indemnitást ne kelljen báró *Bánffynak* megszavaznia. Azonban ez már csak formáság kérdése. Tényleges eredmény, a melyet az ellenzéki taktika eddig elér, teljesen mellékessé teszi azt, hogy az indemnitást *Bánffynak* szavazzák-e meg, vagy *Széll*nek, vagy bárki másnak, a ki a miniszterelnök utódja lesz. Ha az ellenzék ebben a kérdésben megkötné magát annyira, hogy a békét meghiúsítaná vele, bizonyos tekintetben komikus allűrökkel torzítaná eddigi harcait. Hasonlítana ahhoz a vőlegényhez, a ki esküvő előtt azt kívánta, hogy a menyasszony szépségét tetőtől-talpig megvizsgálhassa. S a mikor ezt megengedték neki, kijelentette, hogy visszalép, mert a menyasszony orra nem tetszik neki. Pedig a menyasszony orrát mindennap látta. Mire való volt követelnie az alaposabb szépségvizsgálatot.

Ily színben tűnnék föl az ellenzék is, ha az indemnitás megszavazásának kérdésében oly konokul megkötné magát, hogy a békét lehetetlenné tenné csak azért, mert nem *Bánffynak*, hanem *Széll*nek akarja megszavazni azt. A kormány fölfedezte előtte rejtett gyöngegeit és szépséghibáit. Kicsikart tőle olyan engedményeket, a melyeket bizvást lehetne nemzeti vívmányoknak nevezni és elérte a kormánytól azt, a mi a közszellem megtisztu-

— Milyen jól áll magának a fekete haj, — szóló melán.

— Talán nagyon éhes vagyok, — nyöszörögtem bambán, — meglátja, mire jóllakom, viszsaszókülök.

És elkezdtem enni, mint egy viziló. Fel sem emeltem a fejemet az utolsó falatig.

Ekkor felemeltem, mire az asszony sóhajta így szólt:

— Most még feketébb.

— Szobámba menekültem. Egy óra mulva felkeresett a férj.

— Fia! ember, tudja mi történt a feleségemmel?

— Nem.

— A tegnapi menykőcsapás színvakká tette. Önt hőlőfűrtű ifjunak látja... Beláthatja tehát, hogy ilyen körülmények közt távoznia kell... Semmi ellenvetés... kifize-tem egy hónapra és megtérítem az utiköltséget...

— De hát arezom szeplőssége és karakterem szeplőtlen sége nem volna elég garancia?

— Nem. Különben tudja meg, hogy szeplői is folyton apadnak. Budapesten még ötvenkettő volt, ma már csak harminczhét van.

(Tehát mégis megszámlálta.)

Pakoltam és távoztam. Itthon pedig a jogászegyletű egyesület fekete táblájára ezt a czédulát akasztottam ki:

Egy hirtelen szöke és egy szeplős nevelő ajánlkozik vidékre családokhoz.

lásának föltételeit magában foglalja. Képzhető-e, hogy ilyen eredmények után pusztán azért nem engedne s hiúsítaná meg az általánosan óhajtott békét, mert Bánffy arra nem tetszik neki?

Hogy melyek azok a pozitív eredmények, a melyeket az ellenzék eddig elért, azt mindenki mérlegelheti és összefoglalhatja, a ki értelmes szemmel kísérté az eddigi obstrukciós harcokat. Mi négy pontban foglaljuk össze az obstrukció eredményeit. Elérte az obstrukció azt, hogy a kiegyezés kérdésében az állandósítási tétel, az ugynevezett *ischli klauzula elmarad*. Az mindenestre vívmány, a melyet gazdaságunk önállóságának elvével együtt vívott ki az obstrukció.

Elérte továbbá azt, hogy a kormány-pártban olyan üdvös *bomlás* állott be, a mely a közszellem megtisztulásához, a *korruptió megszüntetéséhez* fog vezetni. A kormány-pártból ugyanis éppen azon férfiak váltak ki, a kik valóban hivatva vannak a politikában vezérszerepet játszani és oly új tömörülésnek egyengették az utját, a mely a tisztesség biztosítékát tetelezi föl a parlamentben és a közéletben egyaránt. Ez oly eredmény, a mely jelentőség dolgában szinte megmérhetlen. Harminez esztendőnél tovább tartott össze tömören ez a párt és meghonosított olyan korrupciót, a mely szinte példátlan Magyarország közéletében. Ennek a korrupciónak vége van. Ellenmért az obstrukció hajtotta ki a politika retortájából és ez minden esetre megbecsülhetetlen eredmény. Elérte továbbá az obstrukció azt, hogy *Bánffy bukása bekövetkezett*. Az eredmény mérlegeléséhez tényleg nincs szükség kommentárra. S elérte végre azt, hogy a *kuriai bíraskodást* hivatalosan is elfogadják. Utolsóként tettük ezt az eredményt, de nem azért, mintha jelentőség dolgában az utolsó is volna.

A választások tisztaságának óriási garanciája ez. Biztosítéka annak, hogy a választásoknál tényleg a nemzeti akarat fog érvényesülni és a választási terrorizmus, megvesztegetés, vagy törvénytelenység meg fog szűnni.

Annyi eredmény után az ellenzék valóban megelégedéssel tekinthet vissza az utóbbi hónapok politikai harcaira. Nincs szüksége arra, hogy egy lényegileg teljesen formaszámba menő kérdésben az országot tovább is bizonytalanságban tartsa és dubiozussá tegye eddigi eredményeit is.

Az ellenzék vezérlő férfiai bizonyára át vannak hatva ennek az igazságától és így nincs kétség benne, hogy a béke és ezzel együtt a törvényes rend vissza fog térni Magyarországra közéletéhez.

Wekerle Sándor újabb minisztersége.

Széll Kálmán miniszterelnökségével kapcsolatosan emlegetik, hogy Széll Kálmán miniszterelnöksége esetén *Wekerle Sándor* ismét részt vesz az aktív politikában és elvállalja a *penzügyminiszteri* tárczát. *Wekerle* utódja pedig *Perczel Dezső* lenne a közigazgatási bíróságnál.

A szabadelpvűpárt véleménye.

— Kormánypárti forrásból. —

Nagy indignáció támadt ma a kormány-párton, mert az a hír érkezett, hogy az ellenzék *Horánszky* elaboratumát fogadta el, ebben pedig az foglaltatik, hogy nem engednek keresztül semmit, amíg garanciákat nem kapnak arra nézve, hogy Bánffy lemond és garanciát nem kapnak arra nézve, hogy kik fogják, helyesebben szólva: kik nem fogják megalkotni az új kabinetet. E hírek másik verziója úgy szólott, hogy az ellenzék megszavazza ugyan a provizóriumot, de garanciákat követel a kabinet lemondása és az új kabinet tekintében.

Általánossá lett a vélemény, hogy vége van az alkudozásnak; még a legnérsékeltebbek is csak azt hangoztatták, hogy a szakításnak nem szabad a kormány részéről bekövetkeznie. Sorra találhatják, vajjon mi lehet az ellenzék új elhatározásának az oka. Voltak, akik a személyes gyűlölködést emlegették; voltak akik úgy tartották, hogy azért még nem tűnt el a béke minden reménye, mert az ellenzék határozatának csak az a célja, hogy az obstrukciónak nem tetsző kormánypárti elemeket már most puhítsa. Felmerül a conferenzia ideája, hogy azt hamarosan össze kell hívni, hogy az is mielőbb hivatalosan tudomást nyerhessen az ellenzék eljárásáról. Ezzel kapcsolatban aztán ismét nagyon kapóssá vált az új választások, a Ház-felosztás témája.

De rövid idő múlva az ellenzéki határozat újabb — de szintén nem megbízható — formulája érkezett a pártkörbe. E szerint az ellenzék hajlandó Bánffynak megszavazni mind a négy provizóriumot, tehát az indennitást is, föltéve, ha garanciát kap, hogy az egyezés híven végrehajtatik és hogy a jövő kormány alatt az ország sérelmei orvosoltatnak. Ez a hír aztán lecsillapította a felízgatott kedélyeket. A párt előkelő tagja úgy vélekednek, hogy a béke kérdései nagy kérdéseiben nem lévén többé eltérés, mert a kiegyezési formulát az ellenzék teljesen elfogadta és a házszabályok revíziójába is belement; nincs ok annak föltevésére, hogy nem sikerül majd a megoldás a személyi kérdések tekintetében — kivált a mikor az ellenzék jól tudja, hogy nincs ember a kormány-párton, aki ne ragaszkodnék ahhoz, hogy mind

a négy provizórium Bánffynak szavazzassék meg. A föltételes-kikötés már nem jelent merev negációt, pedig tegnap még mereven azon az állásponton állott az ellenzék, hogy Bánffynak az indennitást nem szavazza meg. E felfogás szerint tehát a mai határozat közeledését jelenté, a melynek alapján tehát lehet tovább tárgyalni. Hogy a garancia miben állhat, aziránt pedig egységes volt a nézet, hogy »jövő kabinet» nem lehet garanciákat kérni és kapni, mert nem szólva arról, hogy de facto nem ismeri senki a jövő kabinetet, alkotmányjogilag sem lehet azt ma ismerni, mert a kabinet ki-nevezése a koronának olyan prerogatívája, a melybe nem avatkozhatik senki. Egyébként — hir szerint — Széll Kálmán kijelentette, hogy ő, mint aki az alkudozásokkal a korona részéről szintén megbízott, a maga személyével is garanciát vállal az egység betartásáért.

A helyzethez.

Ma délelőtt 11 óra tájba a képviselőház első emeleti tanácstermében tanácskozássra gyűltek össze báró Bánffy Dezső miniszterelnök, Lukács és Fejérváry miniszterek, továbbá gróf Csáky Albin, Szilágyi Dezső, gróf Andrássy Gyula és Széll Kálmán. A tanácskozás arról folyik, hogy Széll Kálmán az ellenzék renuncziumával utazzék-e Bécsbe a királyhoz újabb felhatalmazás beszerzésére, vagy pedig folytassa-e a tárgyalásokat az ellenzékkel.

A tanácskozás fél egy óraker véget ért. Széll Kálmán a tanácskozás után értekezett az ellenzék vezérferfiaival. Biztos forrásból értesülünk, hogy a tanácskozáson elhatározták, hogy folytatják a tárgyalásokat az ellenzékkel s néhány nap múlva átadják az ellenzéknek a kormány választát. Déli egy óraker az ellenzéki pártközi konferenzia újabb tanácskozássra gyűlt össze a képviselőház egyik külön termében.

A mai tanácskozások eredménye.

Budapest, jan. 28. (Saj. tud. táv.)

Egész délelőtt bizonytalanság nehezedett a házra. Az ellenzék átadta *Széllnek* és *Bánffynak* (Szilágyiék által) a tegnapi hozott határozatot és Bánffy, Széll és a dissidensek nyomban összeültek. Hosszas tanácskozás volt közöttük. Bánffy szenvedélyesen tiltakozott az ellenzék követelése ellen. Hevesen fordult Széll Kálmán felé is, aki az ellentéteket ki akarta egyenlíteni.

— Nem engedem magam általad sem teljesen legázoltatni.

Ki tehet róla?

Írta: Alexandrowna.

Huszár Johann Szabó egy vasárnap délután forsrifitos adjusztirungban kemény magatartással haladt ki a Ferenc-József laktanya vasrácsos kapuján s a kerepesi-ut gyalog járója mentén a főváros felé irányzá sarkantyupengéstől hangos lépteit.

Pár percz múlva azonban megállt. Körülnézett, nem leskelődik-e reá valahol valami nálánál felsőbb lény, egyenruhás kapacitás — aztán nyugodtan kivett a zsebéből egy ütököt kopott tükrödarabkát s tetszelegve belekaesintva, egyet sodort barna bajuszán, mely ma imponáló méretekre volt kikorrigálva a jóféle viaszpedrővel heragasztott szőrszálak segítségével, miket a türelmes, fekete bárányprems mente szokott szolgáltatni a hiú huszárgyerekek toliette-czéljaira. (Ha János vélt véletlenül szökének szülte volna az édes anyja, akkor neki okvetlenül a pej paripájából kellett volna kikoppasztani azt a pár szál nélkülözhetlen kozmetikumot, mert — bajuszának, még pedig hegyesnek muszáj lenni. A nélkül a huszár csak fél ember.)

Hősünk aztán nyalkán hátranyomta a sapkáját a feje bubjára, az ütökét forsriftellenesen a szemébe huzta s meggyőződve ellenállhatatlan voltárról, zsebre dugta a tükröt s még szaporább tempóban folytatta utját a hőlepte gyaloguton.

Bizony, hát nem csak a nagyvilági szalo-

noknak van meg a maga divatja; megterem ez a furcsa palánta még ott is, a hol ugyan-csak a legkedvezőtlenebb talajt választotta ki magának: a cs. és kir. hadsereg legénysége szobáiban s daczára a szigorú rendeleteknek, miként a megnyesegedett akácza, oly vigan burjánoztatja fattyuhajtásait. A mi huszárajaink legújabb gigerlisége mostanába a hátracsapott sapka és csikószerűen a homlokba lógó ütök. Az őrmester urnak ugyan éber szeme van efféle kihágások észlelésére és kélhetetlen kiirtására, de János vitéznek szerencsése volt s valahogy sikerült neki ezt a divatos frizurát titokban megnöveszteni és a borbély kegyetlen ollója elől megmenteni.

Egy óra múlva egy erzsébetvárosi kis koresma ajtajában találjuk Szabó Jánost, a mint mosolygó arczeal, ragyogó szemmel vizsgálja a járókelőket, forró vágygyal leskelődve egy kedves alak után, melyet szerelmes szive és élénk képzelete éjjel-nappal foglalozni szokott.

Azonban percz percz után, negyedóra és negyedóra, félóra félóra után mulk s bizony csak nem bukkan fel a járókelők közt a váravárt leány, a ki pedig senki más mint János szép földije és eljegyzett mátkája a Tóth Lidi, jelenlegi minőségére nézve szobaleány a tanácsos uréknál.

— Bizonyosan nem eresztette el a nagyságát! — mormogja János szomoruan maga elé, a hosszú várásba belecsúszdva. Alkalmasint vendég jött s Lidinek uszonnát kell

készíteni. Hátha magam mennék fel a tanácsos urék konyhájára? Hisz tudják, hogy völegénye vagyok a Lidinek, ő pedig tisztességes leány. Látott is már vele együtt a nagysága és nem haragudott érte... És János barátunk, új reményekkel biztatva magát, elindult az Erzsébet-körúti nagy bérpalota felé, melynek egyik erkélyes emeletén lakott az imádoztjának a gazdája. A népszínház előtt azonban utját állta a délutáni előadásról nagy robajjal kiözönlő publikum. János bosszusan dolgozta magát keresztül a könyökeivel a zsvalyógó tömegen, midőn egyszerre csak — majd hogy kővé nem meredt a jámbor — kit lát meg kedélyesen nevetgélve belépegetni a nagy lépesőn: az ő Lidijét, még pedig — hogy a menkő ütné meg! — egy fiatal gavallér karján.

János nem mert eleinte a szemének hinní. De bizony csak Lidi volt az mégis. Még a piros selyemsál is rajta volt a göndör szöke fején, a mit János adott neki jegykendőül, mert olyan nagyon kívánta magának. És most egy fiatal ur oldalán viszi azt sőtálni! Az ő Lidije egy czilinderes, piros nyakkendő, gyémánt mellűs, lakezipós ur karján — a kibén a gyakorlottabb, kevésbé naiv szem rögtön felismerte volna a külvárosi kereskedő segédet. János azonban nem éri rá fejtegetni, hogy ki és micsodához van szerencsése, hanem odarontott a hűtlen leányhoz s erőszakosan megragadva annak keztyűbe préselt kezét, a düh-től sápadttá vált ajkakkal rikácsolá a fülébe:

Ennek dacára, mikor a tanácskozás véget ért, az a hír terjedt el, hogy Széll és Bánffy nem utaznak Bécsbe.

Ennek csak oka lehet. Folytatják a tárgyalást valamely új alapon. Tényleg az történt, hogy Széll előbb egyenként értekezett az ellenzéki delegáltakkal, aztán értekezletre hívta őket. Hír szerint azt az új formulát ajánlja föl, hogy *ő mint a király megbízottja aláírja a kompromisszumot.*

Mielőtt az értekezletre fölmentek az emeleti terembe, *Polónyi* megállt egy valására minden kétséget kizáró német újságíró előtt és jókedvvel mondá:

— 99·3%, Procent Können Sie schon rechnen für die Friede.

Amire az illető így felelt:

— Ezentúl csak úgy lehet Magyarországon miniszterelnököt kinevezni, ha *Polónyi* ellenjegyzí.

A garancia.

Budapest, jan. 28. (Saj. tud. táv.) A teljes békét a jövő hétre várják. Legfőbb akadályát a béke létrejövételének most már az képezi, hogy az ellenzék kijátszása ellen nem kap elég garanciát. Míg azonban ez meg nem történik, addig semmi remény nincs arra, hogy a béke létre jöjjön.

Tárgyi garanciák ellenében az ellenzék a kormány csaknem minden követelését megszavazná, ami nem ütközik elveibe.

A képviselőház folyósóján azon hír terjedt el, hogy Széll Kálmán a békét aláírás útján akarná biztosítani, később azonban Széll részéről ezt megczáfolták, az ellenzék azonban magáévá tette az írásbeli garancia eszméjét.

Némelyek a garancia ezen módját sem találják elég biztosnak és méltó garanciának az ellenzék nagy mérvű engedékenységével szemben csak azt tartják, ha a kormány a parlamentben fog megnyilatkozni.

Formula a formulára.

Budapest, jan. 28. (Saj. tud. táv.) A kormány holnap fogja megformulálni

választát az ellenzéki békeföltételekre. Ez alkalommal minisztertanács fog tartatni, melyen részt fog venni kivételesen Széll Kálmán is, mint az egész béketárgyalás vezetője. Döntenek ez alkalommal az ellenzéknek adandó garanciákról, melynek eddig háromféle módját állapították meg:

1. A házban való deklarálás;
2. jegyzőkönyvi aláírás, vagy végre
3. kötelező párthatározat.

Ezek az összes lehetséges módok melyek közül az elsőben és második alakban maga a kormány köti le magát, az utóbbiban pedig a szabadelvűpárt saját határozatával.

Ha ezek valamelyike mellett dönt a minisztertanács és képes az ellenzékkel megegyezésre jutni, úgy csakhamar helyre fog állani a béke, mert misem fogja útját állani a kiegyezési provizóriumok, indemnity megszavazásának és a házszabályok revíziójának.

Az ellenzék bizonyára nem fog félni ily erős biztosítékok mellett kiengedni kezeiből azon fegyvereket, melyeket annyi hónapokon keresztül villogtatott, s melyek segítségével győzelmet aratott. Alaptalan félelmeket nem fog támasztani.

A többi kérdések felett már megegyeztek minden párton és általában tapasztalható, hogy a pártok kifáradva a végletekig folyó napi izgalmakban, egymás iránt a hangulat sokkat konziliánsabb.

Szacsvay Imre szobra.

— A város kérelme a megyéhez. —

A hála és kegyelet adóját akarja végre valahára Nagyvárad város közönsége leróni, midőn vértanu halált szenvedett első népképviselőjének *Szacsvay* Imrének emlékeztére szobrot emel.

Szacsvay Imre azért az eszméért végeztetett ki, amelyért nemcsak a városnak, de a haza minden igaz hű fiának szíve dobog és Szacsvay nemcsak a mi vértanunk, hanem az egész országé. Illő, hogy emlékeztetének megörökítéséhez az egész nemzet járuljon hozzá. Annál inkább hazafias kötelessége ez Bihar-

vármegyének, mert életének, működésének legkimagaslóbb mozzanatai Bihar megye ősi székházában folytak le.

Ezért Nagyvárad városa, midőn komolyan hozzálát az emlék megvalósításához, első sorban Bihar megye közönségéhez fordul segítő kézzért ezen munkájában.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester a szobor ügyében a következő átiratot intézte Bihar megye közönségéhez:

Bihar megye tekintetes törvényhatósági bizottságának

Helyben.

Tekintetes Törvényhatóság!

Több mint három évtizede annak, hogy Nagyvárad város közönsége körében fölmerült az az eszme, miszerint Szacsvay Imre emléke városunk valamely arra alkalmas közterén emlékekkel örökíttessék meg.

Méltóztatik tudni, hogy mihelyt a legutóbbi szabadságharcunkat lenyűgöző önkényuralomra nehezülő kényszerítő körülmények folytán engedni kezdett dühéből; mihelyt az elnyomott, de azért a nehéz időkben is titkon ápolt hazafiai kegyelet szabadon nyilatkozott meg; egyik legelső nyilvános ténykedése volt, hogy elismeréssel, hálaival fordult azon dícsők emléke felé, akik a vérbefojtott küzdelem kimagasló hősei, avagy mátyurjai valának.

Ilyen mátyurja volt Nagyváradnak Szacsvay Imre, a város első népképviselője.

A rendelkezésünkre álló iratok tanúsítják, hogy a kegyeletes hála és megemlékezés visszhangot keltett nemes Bihar vármegye közönségénél is, auennyiben hazafias törvényhatósági bizottságának több kiválóan jeles fia csatlakozott annak idejében megindított mozgalomunkhoz, mely oda irányul, hogy önkéntes adakozásból összegyűjtendő pénzen megörökíttessék emléke a kora legszebb idejében áldozatul esett férfinak, aki, — mert hű volt hazájához — a kegyetlen és megbélyegezni akaró halálmémmel végeztetett ki.

Irataink között levő följegyzések tanuskodnak róla, hogy midőn a gyűjtésekből némi összeg jött be s nem volt, aki a fölébredt kegyeletet ébren tartsa s már-már elaludni látszék: 1876. évi október 24-én — tehát éppen Szacsvay Imre halálának 27-ik évfordulója napján — egy Nagyváradon megtartott népgyűlés határozata alapján Nagyváradon Nagy József mint a népgyűlés elnöke, úgy Bihar megye, mint Nagyvárad város tekintetes törvényhatósági bizottságait megkereste, figyelemztetvén őket arra, hogy Nagyvárad város első népképviselőjének emléke még most sines felállítva, pedig ezen emlék felállításának kö-

— A teremtésedet, Lidi, hát ez micsoda istentelenség tőled?

S Isten tudja, micsoda botrány fejlődött volna ki a dologból, ha egy rendőr e válságos pillanatban egyszerűen galléron nem csipi János barátunkat. A Seladon pedig, még szorosabbra fogva Lidi karját sietve vonszoló őt magával, csak úgy fitymálva vetvén még oda, János füle hallatára:

— Mit akart az a paraszt? kedvesem?

— Tudom is én — dadogá a fülig elvörösödött leány, — nem is ismerem! . . . s a következő perczen már el is vészett a cifra pár a nyüzsgő emberáradatban.

A huszár mélyen lesújtva a szegyéntől, maradt állva a tér közepén s hagyta magát jobbra balra taszigálni, némán, érzéketlenül.

— Paraszt — nem ismerem! — ez a pár szó zsongott szüntelen a fülébe s kegyetlenül elkéséríté egész a szíve közepéig. Szórazottan botorkált előre, a lábai egész gépiesen vitték tovább, ő nem tudott magáról semmit.

— Verje meg az Isten ötet, hogy ilyen csufúságot követett el rajtam!

Pár ember, a kinek a lábára taposott a nagy csizmáival, gorombán ráförmedt, mások egyszerűen félrelépték az útjából, esintalan leányok összevigyorogtak a háta mögött s csufondáros szavakat kiabáltak utána. János észre se vette, nem is hallotta.

Egyszerre csak hegedűszó üti meg a fülét. Összerezzen, körülnézi magát, mintegy álmából felébredve s a kis csapszék előtt találja magát, a honnan egy félóra előtt elindult a szeretője felkeresésére. Új keserűség lepi el János szívét, de egyszersmind új életet is önt elszibbadt idegeibe. Gondol egyet s nagy dérrrel-durrall becsörtet a vendégszerető helyiségbe, hol a koresmáros tiszteletteljes ovációkkal fogadja a nyalka vitézt, mint krémjét a tót munkásokból, cselédlányokból és mester inasokból álló vendégkoszorújának. János letelepszik s elkekeredett hangon sört rendel. Aztán bort, aztán pálinkát. Csudálatosan győzi az italt. A mit nem tud már meginni, azt nagylelkűen szétosztja a konvivák között. Aki nem akar belőle, inn annak a nyaka közé önti. Nagy dárídó keletkezik ebből. Majd szétveti a koresma falait a berugott emberek vesztett éneklése és táncza, a mit az egy szál cigány hegedűreszelése mellett mívelnek.

A koresmáros már rendőrrel fenyegetődzik, de hiába iparkodik ezzel fegyelmet önteni garázda vendégseregébe.

Végre sikerült neki a becsipett huszárt, a ki éppen áradozva borul a nyakába, csendesen kitolni az ajtón és ezzel száműzni őt a pálinkaszagu paradicsomból. A hideg levegő egy percze magához is téríti János urat, a ki méltóságán alólinak találván az orra előtt bezárt ajtó megnyitását forszírozni, röstelkedően

eltökéli magában, hogy hazamegy. Csendes megadással nyakába veszi a világot s elkezd confuiós, mámoros fejével kifelé ballagni a városból, azon irányban, a merre megmaradt helyes üszlöne a kaszárnya védő falait sejteti vele.

Csakhamar ki is került a czinkotai vasut vágányára s tántorgó czik-czakban, hébe-hóba neki eresztve a hangját valami fülbösszantó nótának, a mi aztán rögtön bele is akad a rekedt torkába — folytatja útját a sűrű ködben hazafelé.

Későre járt az idő s a téli esték korai sötétsége és esőndje borult a hótól fehérlő vidékre. Langyosra vált a délután, oly kemény januári fagy és sűrű nedves párak nehezédtek le mindjobban a sárban uszó széles utra. Amint bizonytalan lépéssel előre haladt a magányos alak, csendesebb és csendesebb lett körülötte a tél és mindig fehérebb, sűrűbb a köd. Hébe-korba éles fütty hangzott fel s a központi indóház felé rohanó vonatok egyike dübörgött bele a hangtalan csöndbe tüzes szikrákat szórva szaga körül és biborveres fénysávokat lövelve a perczenként rózsaszinben felragyogó ködbe.

Szabó János botorkált toronyirányában a vasuti síneken; kótyagos, zavaros agyával nem gondolt semmire.

Nem vette semmibe, hogy éppen vele szemközt egy tűzveres korong közeledik tempó-

telezettségét egy évtizeddel ezelőtt vállalta magára egy a városi mint a Biharmegyei törvényhatósági bizottság.

A harmincz év előtt fölmerült eszme, — melynek megvalósítására házipénztárunkban eddig mintegy 6000 forint gyűlt össze, — újabb ismét felkaroltatván, mai alantirott napon tartott közgyűlésünk egyhangulag kimondotta, hogy a vértanu-hazafi emléksobrát lehető rövid idő alatt kívánja felállíttatni, hadd hirdesse e szobor, hogy a hazának élni, a hazáért halni annyi: mint az egymásrakövetkező hálás utódok örök kegyeletét megszerezni.

Ezek előre bocsátása után tisztelettel kérjük fel a Tekintetes Törvényhatóságot: méltóztassék bennünket ezélunk elérésében támogatni, illetőleg a létesítendő szobor költségeire valamely összeget megszavazni, a megye területén pedig gyűjtéseket eszközölni s a begyűlendő adományokat hozzánk annak idején beküldeni.

Kérelmünk meghallgatását annyival inkább reméljük és hiszszük, mert hiszen — mint fentebb jeleztük — a megye közönsége három évtized előtt már gondjaiba vette a felállítandó emlék ügyét: mert *Szacsay Imre Biharmegye gyűléstermében kezdte* oly sokat ígérő, oly korán véget ért politikai pályafutását, ott küzdött a szabad eszmékért azon fiatalság élén, a melynek szabadelvű irányú dícsőségére válik az ő megyének. Kérelmünket ismételve, ajánljuk azt a tekintetes törvényhatósági bizottság hazafias figyelmébe.

Kelt Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1898. évi december hó 9-én s folytatva tartott közgyűlésén.

Dr. *Bulyovszky József*,
polgármester.

„Szigligeti Társaság“ választmányi ülése.

A »Szigligeti Társaság« választmánya tegnap délután *Rádl Ödön* elnökle alatt ülést tartott a Gazdasági és Iparbank helyiségében.

Jelen voltak: *Sipos Orbán*, dr. *Szombathy István*, *Géczy Lajos*, dr. *Potássy János*, dr. *Gyémánt Jenő*, *Böszörményi Géza* és dr. *Adorján Ármin*, *Winkler Lajos* titkárok.

Elnök bemutatja a dobreczeni színész jubileumok nyomtatásban megjelent s a társaságnak beküldött iratait, melyet a választmány a társaság könyvtárába rendel tétetni.

A társaság ügyésze *Böszörményi Géza* ügyvéd előterjeszti véleményes jelentését *Lévai József* kőfaragó s a társaság között támadt konfliktusra nézve, melynek meghallgatása után

mind jobban erősödő robajjal: a közelgő vonat piros lámpása. Egy lángoló betű, mely egy egész kategórikus parancsot foglalt magában, azt, hogy: Térj ki az utamból, mert jaj neked!

Előbb egész aprónak, homályosnak látszik a sűrű ködben, majd nagyobb, világosabb lesz, és aztán . . .

Egy kétségbeesett sikoltás üvölté tul a gözös robogását. A vonat megállt. Nagy zűrzavar támadt. Az emberek ő szevissza szabadgáltak, jajgattak, a női pasassérok ajuldoztak . . .

Szegény huszár Szabó, szétzúzva, holtan, véresen feküdt a vágányon.

Azt meg kell adni, hogy szép temetést csináltak a szerencsétlenül járt legénynek. A pajtások mind kirukkoltak, parádében, esákósan. A kapitány ur maga bucsuztatá el tőlük szép beszédben a megboldogultat. Őszinte sajnálkozott mindenki a szomorú esetén a szegény fiunak. Egy fél év mulva pedig ugy elfelejtették őt a tiszt urak, pajtások is, mintha sohse létezett volna a világon.

A hűtlen szeretője tán még hamarább. De hát mi köze is egy fehér keztyűs, tollas kalapos, bársony galléros kisasszonynak (biz az lett belőle!) egy szegény együgyű paraszt katoná emlékéhez!

elhatározzák, hogy az Iványi Ödön sirhely gondozásáért járó összeget megtérítik.

Ezután a felolvasó ülések ügye került tárgyalás alá.

Elnök panaszkodik azon, hogy a felolvasó ülések tartása a tagok részvétlensége folytán a legnagyobb akadályokba ütközik. Egy új felolvasó ülés tartását február 26-ra határozták el, melyen való működésre felkérlik *Várady Antal* fővárosi író is és több helybeli író.

A másik ünnepélyes felolvasó ülés *Szigligeti Ede* születésnapja alkalmából márczius hó 20-án lenne tartandó.

Szombathy István dr. indítványozza a felolvasó ülésekre vonatkozólag, hogy a nagyváradi *kath. legényegylet* példájára körözök ivek bocsáttatnának ki a tagok között, melyen a tagok magukat közreműködésre köteleznék. Az indítványt elfogadja a választmány.

Elnök bejelenti végül, hogy a márcziusi ünnepélyes felolvasó ülés alkalmával a megnyitó beszédet ő fogja mondani és ezzel a választmányi ülés véget ért.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATO.

Január 29. A *kath. kör* közgyűlése délután 4 órakor.
Február 12. A »Biharmegyei kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank« évi rendes közgyűlése.

* *Sipulusz Nagyváradon.* *Rákosi Viktor*, az országos néven ösmert *Sipulusz*, aki a *Szalontai Lapok* tízéves jubileumán tegnap felolvasást tartott, a tegnapi napot a váradi újságírók körében töltötte. *Sipos Orbán* kir. tanfelügyelő és a helybeli szerkesztőségek tagjai a »Bazar« éttermében kedélyes ebédet rendeztek a kiváló fővárosi hírlapíró tiszteletére, ki a négy óras vonattal utazott el Szalontára, hová Nagyváradról is többen elkísérték. Felolvasását, mely mindvégig derült hangulatot keltett a roppant nagyszámu hallgatóság körében, mai tárczánkban adjuk olvasóinknak.

* »A holt kéz új garázdálkodása«. A »*Magyar Hírlap*« tegnapi száma hosszabb cikkben foglalkozik a papi javakkal s felemlíti, hogy egyes püspökségi birtokokat eladnak. Ezek között azt is hozza, hogy a nagyváradi püspöki uradalom egy nagyobb földterülete Biharban szintén eladás alá kerül. Hírekes helyről vett információk szerint ebből egy szó sem igaz. Eladásra került és a jövőben is kerülhet egyes koresma, vagy csárda épület, de földbirtok eladásáról szó sincs.

* *A kassai jogáször felolvasása.* Nagy visszatetszést és nagy felháborodást keltett Kassán, hogy Madarász Béla ottani főkapitány f. hó 24-én a joghallgatók által alakított jogáször föloszlatta. Eljárását azzal indokoltb, hogy a körnek nincsennek megerősített alapszabályai, s hogy két nappal azelőtt a körbe behatolt detektívek több fiatalembert kártya mellett találtak s tőlük 18 krajczárt, szóval tizenhatsz krajczárt lefoglaltak. A milyen silány dolog a 18 kros hazárdjátékra való hivatkozás, épp olyan tarthatatlan az alapszabályok hiányára való hivatkozás is. A törvény és a törvényes gyakorlat szerint ugyanis elég, ha az alapszabályokat fölterjesztik a belügyminiszterhez, s ha onnan hat hét alatt visszautasító rendelet nem érkezik, bár mely egyesület megkezdheti működését. A kassai jogáször pedig még a múlt év november hó 3-án fölterjesztette az alapszabályait, s azóta semmiféle értesítést nem kapott, a betiltásnak tehát nincs semmi jogi alapja, sem annak indokolásában egy szemernyi igazság. Valódi okát a muszkaizü önkénykedésnek az ifjuság abban találja, hogy a kassai jogászörben is tárgyalták az ex-lex-állapotnak azt az oldalát, a mi a fiatalságot legközelebből érinti, s a hangok emelkedtek a mellett,

hogy a fiatalság tagadja meg a törvényteien ujonezozásra felszólító esetleg kormányrendelettel szemben az engedelmességet.

* *Hevesmegye az ex-lex ellen.* Hevesvármegye hazafias érületü törvényhatósági bizottsága, mint ösmeretes, legutóbbi közgyűlésén felháborodását fejezte ki a Bánffy-kormány törvénytelen erőszakossága felett s kimondotta, hogy amig a mostani törvénytelen állapot lesz, semmi adót nem szed s az ujonezozást nem engedi meg. Ezen határozatát pártolás végett megküldte az összes törvényhatóságoknak a következő kísérő levél mellett:

Kedves Barátaink és Atyánkfiai!

A mai napon megtartott rendes évnegyedes közgyűlésünkben hazánk jelenlegi politikai helyzetéről tanácskoztunk, tekintettel azon veszélyekre, a melyek ősi alkotmányunkat ez idő szerint fenyegetik, hagyományos hazafiasságunk és szabadság szeretetünkhöz hiven elhatároztuk, hogy ősi alkotmányunk sértetlen megőrzése érdekében az országgyűlés képviselőházához feliratot intézünk.

Ezen feliratunkat hazafiui tiszteletünk és üdvözetünk mellett oly kérelemmel küldjük meg hozzátok, miszerint azt pártolni és hason szellemü felirattal támogatni sziveskedjete.

Kelt Hevesmegye közönségének stb.

Az átirat Nagyvárad és Biharmegye törvényhatóságához tegnap érkezett meg. — Jó helyre küldték, a Tiszák fészkebe.

e *Az esküdtek lajstroma közszemlén.* Az esküdttörvényekről szóló 1897. XXXIII. t. cz. 10 §-a valamint az ezen törvény végrehajtása tárgyában kibocsátott 3300—897. sz. bel- és igazságügyi ministeri rendelet 8. illetve 27 §-a értelmében ezennel közhírré teszem, hogy az esküdttörvényekkel bíró egyének alaplaajstromát az összeíró bizottság összeállította; — továbbá hogy az alaplaajstrom f. év február 1-jétől 8-ig terjedő 8 napon keresztül a városi kiadóhivatalban közszemlélre fog kitétetni, mely idő alatt az alaplaajstromot bárki megtekintheti s az ellen akár alkalmas egyének kihagyása, akár nem alkalmas egyének bejegyzése miatt bárki felszólalhat; — végül, hogy beadott felszólalások, melyek ugyancsak a városi kiadóhivatalban lesznek közszemlélre kitéve — bárki által megtekinthetők és azok ellen további 3 nap alatt azaz f. év február hó 9—12-ig észrevételeket lehet tenni.

Megjegyzem, miszerint a törvény 10. §-a értelmében ugy a felszólalások mint az azok ellen beadott észrevételek nálam imint azt összeíró bizottság elnökénél adandók be s azok akár írásban nyújthatók be, akár szóval terjeszthetők elő. Nagyvárad, 1899. január 24. Dr. *Bulyovszky József*, polgármester, mint az összeíró biz. elnöke.

* *Az építési kedv fokozása.* Mandel Adolf nagyváradi lakos nemrég azon kérelmet nyújtotta be Nagyvárad városához, hogy földszintes házat emeletesre építi s ez esetben a város 10 évre csak a mostani földszintes háza után vesse ki rá a városi adót. A kérdés a szakbizottság elé került s felvetették azt a kérdést, hogy az építési kedv fokozása végett nem volna-e helyes, ha a város az összes új épületekre hasonló kedvezményt engedélyezne. Dr. *Bulyovszky József* polgármester több várost megkeresett az iránt, hogy hasonló kedvezmény nincs-e ott már életbeléptetve, s ha igen, milyen eredménnyel. Mintegy 25 város már válaszolt. — Kecskemét azt válaszolja, hogy ott már hosszabb idő óta fennáll az említett rendszer, de semmi üdvös eredményét nem észlelték, sőt most azon gondolkoznak, hogy ezt a rendszert eltöröljék. — Nagyváradon se sok eredményt várunk a tervezet keresztülvitelétől. Mig Nagyváradon 7—8 száz üres lakás lesz, alig hiszszük, hogy ilyen intézkedéssel fokozhatnánk az építési kedvet.

* *Egy érdemes jegyző elhunyt.* A biharmegyei jegyzői kart gyász érte e hó 26-án.

Kováts Lajos gyapjui jegyző félelmi szenvedés után elhalt. Akik ismerték magyaros jókedvét, katonás természetét, azok ép oly részvétellel kísérték súlyos betegségét figyelemmel, mint amily meglepetéssel vették halálhírét. Gyapju község lakossága jó tanácsadóját, ügyeinek lelkiismeretes vezetőjét, s a magyarosodásnak oszlopos terjesztőjét siratja benne. Barátaival, ismerőseivel szemben szíves, előzékeny, a gondjaiba fogadott néppel szemben humánus és leereszkedő volt. Ebből magyarázható ki az az óriási részvét, melylyel a messze környék intelligenciája, s a falu népe körül állta koporsóját, s kísérte tegnap délután a gyapjui sirkertbe, holma már a feltámadás napját várja a megboldogult. — A család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak fájdalomtelt szívvel tudatják a felejthetetlen jó férj, illetve édes apa, após, nagypapa, rokon és jóbarát csik-bánfalvi *Kováts Lajos* 1848/49-iki honvéd-örrmester, községyi jegyző és magy. királyi postamesternek f. évi jan. hó 26-án, reggeli fél 7 órakor, életének 70-ik s boldog házassága 40-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai ugyan e hó 28-án, délután 2 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a gyapjui közsirkertben örök nyugalomra tételni. Gyapju, 1899. január hó 26-án. Áldás és béke poraira! Kováts Piroska, Kováts Mária férj. Kelepecz Józsefné, Kováts Győző gyermekei, Kováts Lajosné szül. Kolner Lujza neje, Olasz Teréz unokahuga, Kelepecz József veje, Valkovszky Ilonka férj. Kováts Győzőné menyje, Kelepecz Irén, Kelepecz Józsi, Kelepecz Lujza unokái.

* **A város pereit.** A rendőrségen tegnap a városnak két ügyét tárgyalták. Az egyik ügy az volt, hogy *Lukács Antal* palotai lakos malom tulajdonos feljelentést tett a n.-várad szerbek ellen, akik a pecze vizét tavaszon és nyáron egy felemelő vizkerékbe felfogják, a felfogott vízzel a bérelt földjeiket öntözik, úgy hogy a Pecze medrében megmaradt víz az ő malmát már nem képes hajtani. Ezért *Lukács* azt kérte, hogy a szerbeknek a vizemelő kerék használatát tiltsák be. A rendőrség a megejtett tárgyalás után a *Lukács Antal* kérvényét elutasította azon indoklással, hogy a Pecze vize már Szt.-Andráson is hajt egy malmot, s ennek a tulajdonosa ez ellen nem emelt panaszt, s így a szerbek nem használnak fel annyi vizet, hogy a malom hajtásra ne lenne elegendő. — A másik ügy *Sterman J.* budapesti cégé, a *Neuschloss* cég engedelményessé volt. A *Neuschloss* cég ugyanis a hadapród iskola építéséhez különféle építő anyagokat szállított, amiért annak idején megvettek rajta kövezet vámban 107 frt 61 krt. Most azután a *Sterman J.* cég ezt a befizetett pénzt vissza követeli azon a czímen, hogy a hadapród iskola állami építmény lévén, az ahhoz szállított anyagokért kövezet vámot fizetni nem kell. A rendőrség ezt a kérelmet is elutasította azon indoklással, hogy csak azon esetben nem kellene a cégnek a kövezetvámot megfizetni, ha az állam maga házilag építette volna, miután azonban a hadapród iskolát vállalkozó építette, a kövezet vámot elengedni illetve visszatéríteni nem lehet. — Mind a két ügyben hozott ítéletet az érdekeltek megfellebbezték s az ügy a városi tanács elé fog kerülni.

* **A Széchenyi szálloda bérlete.** A Széchenyi szálló bérletére özv. *Julier Vilmos* néval kötött szerződés ez év október havában letelik. Ugyancsak ez év végével lejár a szálloda épületének az állami adómentessége. Özv. *Julier Vilmos* né azon kérelmet terjesztette be a városhoz, hogy további hat évre ugyancsak ő néki adja ki a város a szállodát az eddigi 6114 frt évi bérért s ő hajlandó ezen-

felül még a szálloda kincstári adóját fizetni. A kérelem méltányos, annál inkább, mert özv. *Julier* né mindég fenntartotta a szálloda és étterem előkeiő niveljét.

* **Elhunyt ifju nő.** Egy ifju, élte legszöbb, 32 éves korában levő nő korai haláláról értesülünk mély részvétellel. *Ill y és Adalbert* né szül. *Buder Adrien* belényesi előkelő nő a *Félic-fürdőben* váratlanul elhunyt. Rokonai: a *Kernács-család* látogatására jött a *Félic-fürdőbe* s itt lepte meg a betegség, mely alig pár napi szenvedés után kioltotta ifju életét. A derék nő halála mélyen sujtotta a *Buder-, Szokolay-, Poinár és Kernács-családokat*. Temetése pénteken nagy részvét mellett ment végbe *Belényesben*.

* **Tábornok a prédikáló-székben.** Nem mindennapi látványosság játszódott le a minap a stockholmi helyőrségi templomban: egy tábornok tartott hitshónoklatot. A tábornok *Viebahn* a porosz rokkantak intézményének igazgatója és svéd tisztek meghívására utazott *Stockholmba* azzal a czéllal, hogy egy sorozat vallásos felolvasást tartson. Megérkezésének estéjén a katonatonthonban tartott beszédet, a mikor is *Bernadotte* herczeg, *Oszkár* király másodsülvött fia, a ki *Munk* Ellával kötött házassága miatt a trón utódlás minden igényéről lemondott, volt a tolmács. A következő este a porosz tábornok a helyőrségi templomban tartott hitshónoklatot sok ezer katona jelenlétében. Beszédének az a tétel volt a témája, hogy «Jézus a legjobb barátunk úgy a háboruban, mint a békében» és a tolmácsi tisztet ezuttal *Melander* őrnagy teljesítette. A prédikáció után a templom énekkara egyházi zsolozsmákat énekelt, végül pedig *Holst* őrnagy mondott záró-imádságot.

* **Felülfizetések az iparos balra.** Az elmúlt héten még a következő felülfizetések folytak be az elaggott iparosok alapjára: *Lévay Zsigmond* urtól 10 frt, *Haris Mór* urtól 3 frt, *Berkes Bertalan*, *Széles Lajos* és *Kohn Lajos* uraktól 2—2 forint és *Hranyiczky Károly* urtól egy forint. A szíves adakozóknak e helyen mondunk elősmelő köszönetet. Az ipartestületi jótékonyági bizottság nevében *Bertsey György* elnök, *Jankovich János* jegyző.

* **Ottó főherczeg-induló.** *Bura József* cigány zenész keservesen keresi családjának éjeleken át a kenyeret, de emellet is talál módot és időt, hogy a zenélés terhes munkája után hasznos dolgot tegyen. Már több csinos csárdása van közforgalomban s nemrég egy ügyes indulót szerzett s azt *Ottó főherczegnek* ajánlotta. Ő Fensége a zenedarabot elfogadta s a főherczeg udvarmesterei hivatala útján köszönetét fejezte ki az indulóért *Bura Józsefnek*.

* **Ebéd a skatulyában.** Svájcz vasuti állomásain a vendéglőkben érdekes és nagyon üdvös újítást hoztak be. Svájczban, amelyet tudvalevőleg az összes nemzetek turistái előzönlének, az állomásokon a tekintélyes számú utasok meglehetősen zavarba hozzák a vendéglősöket. Most már tudnak magukon segíteni a vendéglősök, mert kitalálták az ebédet a skatulyában. Ez már készen várja az éhes utasokat az állomásokon s nagyon könnyen átvehető. A csinosan kiállított ebédben benne van egy kis pástétom, három különféle húszelet (sonka, nyelv, roasbeef), csirkeczomb, mell, vagy szárny, két kenyérszeletke, bors, só, sajt, vaj, mindenféle gyümölcs és apró sütemény. Azonkívül italok: fél üveg vörös bor, ugyanannyi fehér bor, ásványviz, kávé és likör. Van még a skatulyában dugóhúz, egy szivar, két cigi rett, gyújtó, vasuti menetrend s a helyi lap legújabb száma. És mindez csak egy forintba kerül. Az ebéd a skatulyában mind-egyeknél fogva föltétlenül megtalálja az utját a közönség szimpátiájához.

* **Különös vevő.** Érdekes vevője akadt *Spitz József*, kis-fürdő-utczai kereskedőnek. Egy ló ronrott be tegnap délután az üzletébe talán azon gondolattal, hogy nevezetnél zabot is lehet kapni. De mivel benyitni nem tudott, betörte az ajtót és valószínűleg a szekeret is behuzza az üzletbe, ha meg nem akadályozza a kereskedő. A különös vevő *Gilye J.* tulajdonát képezi és így egy kis potya munkája

akadt, mert az összetört ajtót elküldte *Spitz József*, hogy összetakolják. Különbén nagyobb baj nem történt.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör közgyűlése. A nagyvárad kath. kör ma vasárnap délután 4 órakor tartja évi rendes közgyűlését, saját helyiségében. A közgyűlésre meghívokat nem bocsátottak ki s ez uton kérjük fel a tagokat, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt a közgyűlésen.

A szépitő-egylet ülése. A nagyvárad szépitő-egylet választmánya szerdán, február hó 1-én délután 5 órakor ülést tart a város-háza nagytermében.

IRODALOM.

— **A »Katholikus Szemle«** január február havi füzete a következő aktualis tartalommal jelent meg: Néhány szó a spiritizmusról. — I. — *Czillek* Balázs dr. A Toldi-monda. — I. — *Bartha József* dr. Török-magyar harcok az északnyugati Magyarországon. — I. — *Matunák* Mihály. Eszterházy Miklós nádor paranesise. — *Merényi* Lajos dr. Természettudományi Szemle. — *Székely* Károly. Idill. Költemény. — Spanyolból fordította *Körösi* Albin. A királyné Madonnája Elbeszélés. — *Tarcsai* György. A rejtett bün. Regény. — I. — Angolból fordította *Vass Bertalan* dr. A könyvismeretéseket rovata dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök nemrég megjelent beszédgyűjteményével foglalkozik, apróra feltárva a beszédek minden sajtáságait. *Kandra*: »A várad regesztrum-czimü művét dr. *Karácsonyi* János jeles történetírónk bírálja behatóan.

— **A Magyar Gazdák Szemléjének** január havi füzete a következő jeles tartalommal jelent meg: A gazdaszövetség feladatairól (*Bernát* István), A buzaárak alakulása (*Ruland* Gusztáv dr.) Harmadrangu vagy alsóbbrendü vasutakról (*Balogh* Kálmán). A bodrogközi nőegylet (*Geöcze* Sarolta). Jogvédelmet a kisczadának (*Lóherer* Andor). A mentő-horgony. Zalogleveleinkről (*Bálint* Imre). Társadalmi Krónika Különfélék.

MULATSÁG.

A Kereskedelmi Csarnok második estélye. Kis, de elegáns közönség jelenlétében folyt le a második Csarnok estély a Csarnok sajtát, díszes helyiségében.

Az estély hangversenyvel kezdődött.

A hangversenynek a legsikerültebb két száma a két zongora szám volt, amelyet *Füchsl* Jeni k. a. remekelt s a hálás közönség mind a két izben zajos ovációkban részesítette. A figyelmes rendezőség pedig szép csokorral jutalmazta fáradozását.

A második játék *Liszt* Magyar Rapsoidája nagyobb hatást ért el, mint az első, aminsk az okát abba találjuk, hogy a hangversenynek egyedül ez a száma volt — magyar, s hiába úgy vagyunk azzal, hogy sokkal szívesebben fogadjuk a legegyszerűbb s a legrégebb magyar nótát is, mint a klasszikus zenét. Ennek tulajdontható azután az is, hogy nem ugyan a zongora, hanem a többi zene számok alatt a hangos beszélgetés miatt a zenéből hallani mit sem lehetett, pedig a játék megérdemelte volna a figyelmet.

Az első zene szám *Mozart* egy quartettje volt, amelyet *Schmerhovszky* József, *Herncsizék* István, *Réz* Mihály, *Vomácska* József adtak elő művészileg.

A befejezésül pedig *Vomácska* József egy clarinett solót adott elő, amelyet *Schmerhovszky* József kísért zongorán.

A zene számok között *Leander* egy siker-

rült humoros elbeszélését olvasott fel *Papagály* címmel.

A hangverseny után megkezdődött a táncz, mi azután pazar jókedvvel folyt egész a kora hajnali órákig.

A négyeseket 40 pár tánczolta. A zenét *Dula* Miklós zenekara s a katona zenekar szolgáltatta.

Az estélyen jelen voltak:

Leányok: Áron nőv., Breitner Elza, Dallos Olga, Fehér Paula, Gyémánt Irén, Incze Irén, P. Kepes Tilda, Sonnenfeld Hedvig, Vinkler Mártha, Weisz Irén, Weisz Paula, Weinberger Irén.

Asszonyok: Dr. Bulyovszky Józsefné, Bog-nár Sándorné, Breitner Józsefné, dr. Dallos Sándorné, Grunvald Henrikné, Feiler Józsefné, Fehér Dezsóné, Incze Lajosné, Kálmán Sándorné, Kunecz Gusztávné, Krugstein Izidorné, Kandel Józsefné, Laszky Árminné, Lövy Józsefné, May Sándorné, Mezey Vilma, Moskovits Miksáné, Moskovits Mórné, Porjesz Hermanné, Radó Ignáczné, Rendes Vilmosné, Rottmann Jakabné, dr. Sonnenfeld Zsigmondné, Weiszberger Lipótné, Vomácska Józsefné, Weinberger Jakabné, Weisz Károlyné, Vaxmann Albertné, Várnai Ferenczné, Vinkler Lajosné.

Próba-bál. Az ev. ref. leánynevelő intézetnek növendékei tegnap délután tartották meg az ev. ref. internátus dísztermében próba báljukat.

A próba-bálon igen szép és előkelő közönség volt jelen, amely egészen megtöltötte az intézet díszes termét.

A próba bál igen jól sikerült; a növendékek igen ügyesen járták a különböző nemzeti és az idegen tánczokat, amelyeket *Sára* Miklós jeles táncztanító tanított be.

A szép számban megjelent vendégeket az internátus igazgatónő *Gyarmathy Izabella* és *Kamilla* igazi magyaros vendégszeretettel fogadták.

A szépen sikerült próbában jelen voltak:

Asszonyok: Ritoók Zsigmondné, Rechten Bauer Zsófia, Baróthy Sándorné, Nadányi Jenőné, Középesy Kálmánné, Tutsek Ferenczné, Fráter Gézáné, Személyi Kálmánné, Özv. Varga Pálné Szegedről, Klossz Antalné Cséke, Gulácsi Kálmánné, Gerlák Miklósné Margitta, Lévai Mihályné, Füredi Lászlóné, Kolárszky Jánosné, Sára Miklósné, özv. Nagy Imréné Kolozsvar, Muntaler Elekné, Balogh Barnáné, özv. Lengyel Károlyné, Katona Bálintné, Beleznay Antalné, Beliczai Jánosné, Ujvári Józsefné, Csák Máténé, Ember Cézáné.

Leányok: Csengeri Irmuska, Nadányi Rózsa, Milótai Lila, Lévai Jolán, Gyenge Erzsé, Ujvári Eszter, Szemes Margit, Katona Ilonka, Antauer Erzsike, Katona Erzsike, Tutsek Lola, Középesy Ilona, Balogh Erzsike, Persz Aranka, Szokoly Anna, Klossz Irén, Egető Janka, Izsák Ilona, Tasnády Emma, Beleznay Irénke, Tóth Teréz, Beliczay Irén, Végh Erzsike, Klossz Mariska, Nagy Ilona, Gyarmati Kamilla, Fleischer Margit, Makai Erzsébet, Szondi Bella, Takács Irén, Sütő Gizella, Lengyel Margit, Szkarosi Emma, Láposi Lajosné, Falusi Erzsike, Gerlák Irén, Falusi Jolán, Szkarosi Mariska, Szilajkai Rizsika, Olasz Irén, Tasnádi Emma, Szilágyi Mariska, Gulácsi Emma, Középesi Emma, Ürögi Aranka, Lamposi Erzsike, Oláh Mariska, Beizler Sarolta, Iványi Rózsa.

Próba-bál. Feiler Józsefné urnó védnöksége alatt *Sára* Miklós táncztanító növendékeivel 1899. február hó 2-án csütörtökön a »Zöldfa« szálloda dísztermében zártkörű próba-bált rendez. Személy-jegy 1 forint, család-jegy 2 forint. 38 kis növendék a szünetekben különböző műtánczokat fognak bemutatni. Műsor: 1. Magyar soló. »Csárdás Balletből« 12 figurával. 2. Kreutzpolka (Polka noblesse). 3. Pas de quarte Exelsior. 5. Pas de quatre anglaise. 5. Pas des patineurs. 7. Spanyol Walzer Il toreado d' España. 8. Graziana. 9. Legyező táncz »Mikadó« operettből. 10. Sir Roger angol martóz táncz. Ezen műsorban felsorolt műtánczokban az egyes növendékek felváltva mint főszereplők, illetve előtánczosok szerepelnek.

Tűzoltó-bál P.-Szöllősen. A pecze-szöllősi önkéntes tűzoltó-egylet 1899. évi február 5-én az ugynevezett »Jéggince« helyiségében borellátással zártkörű tánczvigalmat rendez. Kezdeté este 7 órakor. Belépti-díj férfiaknak 2 kor., nőknek 1 kor. Felülfizetések köszönettel vétetnek. Jó zenéről, valamint kitűnő ételek és italokról gondoskodva van.

Kereskedő ifjak bálja.

A kereskedő ifjak, mint már említettük, egyletük javára bált adnak, melynek határidejét február hó 18-ára tettek. A bál fényesnek ígérkezik annyival is inkább, mivel eddig mintegy 60 kereskedő főnök jelentette ki a rendezésben való részvételi szándékát. A rendező bizottság száma megüti a 100-at. A bál helye a Keresk. Csarnok fényes termei.

A zenét a katonazenekar és *Hamza* Miska cigány zenekara fogják szolgáltatni.

A meghívók e bálra már e hét folyamán szétküldetnek.

S P O R T.

Hajtóvadászat itt is, ott is. Még pár napig tart a vadász szezon s aztán békekességben maradnak a tapsi fülesek. A vadászatkedvelők annál jobban felhasználják a még február 1-ig hátralevő pár napot, Ma, vasárnap több helyen lesz a megyében hajtóvadászat. A nagyvárad vadásztársaság Berek-Böszörmény határában rendez hajtóvadászatot. Ugyancsak nagy hajtóvadászat lesz ma, vasárnap *Markovits* Antal nagybirtokosnál Inándon. *Beothy* László főispán és *Szunyogh* Péter alispán már tegnap a délutáni vonattal kiutaztak Inádra, azonkívül Nagyvárad és Biharmegye számos előkelősége vesz részt az érdekesnek ígérkező vadászon.

Iparügy.

Az ipartestület ülésse.

A nagyvárad ipartestület előljáróságának január 26-án tartott ülésén jelen voltak: *Gerő* Armin rendőrkapitány mint hatósági biztos, *Bertsey* György elnök, *Andriska* Károly és *Day* József alelnökök, *Babrik* József, *Balogh* Mihály, *Bodnár* János, *Cziglet* József, *Czeplédy* Jeremiás, *Dévald* Mihály, ifj. *Cser* János, *Gyagyovszky* Viktor, *Mokry* János, *Milibák* József, *Voszka* Ferencz, *Weisz* Károly, *Nagy* József, *Széles* Lajos, *Hegedüs* József, *Szegedi* József, *Tarsoly* Ferencz, *Cyöngyössy* Gyula, *Péchy* Antal és *Mészáros* József előljárók.

A december hóban tartott előljárósági ülés jegyzőkönyvének felolvasása után az elnöki jelentésben előterjesztett ügyek a következőkben lettek elintézve.

A december havi pénztári bevétel 639 frt 20 kr, a kiadás 515 frt 76 kr, a november havi pénztári készlet 1331 frt 87 kr, átvitetett 1899-ik évre 1455 frt 31 kr.

A számvevők jelentése szerint az 1898. évi összes számadások és vagyonmérleg a megtartott tüzetes vizsgálat alapján a pénztári készlettel együtt helyesnek találtattak, a pénztárnok részére a felmentvény megadása a közgyűlésnek ajánlatba tétetni határozatott. A testület pénztár zárszámadása szerint az 1898-ik évben a bevétel 12777 frt 62 kr, a kiadás 11322 frt 31 kr volt, áthozatott az 1899-ik évre 1455 frt 31 kr pénztári készlet.

A jótékonyági alap zárszámadása az 1897. évi alapvolt 13086 frt 81 kr, 1898-ik évi bevétel 2892 frt 30 kr, összesen 15979 frt 11 kr, a kiadások aggod tartása, beruházás és segélyezésre 1857 frt 90 kr, az alap 14121 frt 21 kr-ra emelkedett.

A vagyon mérleg. Érték 90282 frt 08 kr, a teher 25121 frt 21 kr, a vagyon álladék 65160 frt 87 kr.

Az 1899. évre szóló költség irányzatba a bevétel 11355 frt 45 kr-ra, a kiadás 10155 frt 45 kr-ra irányoztatott elő, 1200 frt felesleg bevétel. Az összes számadások — az előirányzat

azon módosításával, hogy *Szpevár* Pál jegyző 480 frt évi fizetése 600 frtra emeltesse elfo-gadva lettek és a közgyűlés elé terjesztetnek.

Az elaggott iparosok alapjára tartott táncz-estély tiszta jövedelme a felülfizetésekkel együtt 302 frt 20 kr a jótékonyági alapba beutal-tatott.

A január 21-én tartott előljárósági érte-keztetéstől kifolyólag egy ipartestületi nyugdíj szövetkezet megalkotására vonatkozó tervezet elvi elfogadás és megalakulásra kinyerendő megbízatás végett a közgyűlés elé terjesztetik. A tanoncz szegődtetési díjak oly esetekben, hol azok fizetésére az iparos köteleztetik 40 kr-ra lettek leszállítva, egyebekben észrevétlenül ha-gyatott.

A *Rimanóczy* Kálmán által tervezett, a város által felépíttetni szándékolt árucarnok létesítése tárgyában az ipartestület véleménye is kikérve lett, melyre nézve az előljáróság azon véleménye miszerint egy árucarnok épí-tését kulturális szempontból, mert a fokozatos haladást nem csak pártolni, de támogatni is hajlandó, elfogadja; de tekintettel a már hosszú időn tartott iparpangás az iparosok anyagi hely-zetét oly annyira csökkentette és mivel a fel-lendülésre ez idő szerint nagyon kétes kilátá-sok vannak oly annyira, hogy az iparosság, da-czára a legjobb akarat és óhajának, még ily fontos kulturális célra bármily csekély áldozat-tal hozni képtelen, ezáltal ezen eszmének kivi-teléhez nem járulhat, s azt az összes iparosság véleményének meghallgatása végett a közgyű-lés elé terjesztetni határozatott.

Az ipartestületi hitelszövetkezet megalaki-tására nézve a szervezet bővebb megismerése és az iparviszonyok kedvezőbb fordulatáig vá-rakozó állapotba helyezkedni, hasonlóképpen a már megalakult bóraktári szövetkezet életbe léptetésével is a kedvezőbb viszonyok bevárása lett elhatározva, mind a mellett a tervezett a szükséges megbízatás és elfogadás végett már ezen közgyűlés elé fog beterjesztetni.

Erdőháti Sándor és *Losonczy* József sze-gény iparosoknak 5—5 forint és 12 apróbb számlára 120 frt 28 kr lett kiutalva.

Az ipartestület közgyűlése. A nagy-várad ipartestület rendes évi közgyűlését ma, vasárnap, január hó 29-ikén délelőtt 9 órakor tartja meg a tűzoltó őrtanya nagytermében. Ha a testület tagjai ez alkalommal nem jelen-nek meg kellő számmal, a közgyűlés február hó 5-én okvetlen meg fog tartatni.

Igazságszolgáltatás.

Az apagyilkos büntetése.

Az apagyilkossággal vádolt *Ilie* Vaszali bűnpörének tárgyalása átnyult tegnapi is.

Tegnap az elnök folytatólagosan bemutatta a bent levő okmányokat, amivel azután a bizo-nyítási eljárás véget ért.

Ezután *Popp* Auréli kir. alügyész mondta el a vádbeszédet. Hosszasan fejtegette a vád-lottnak bűnösségét, a bűn súlyos voltát s szép beszéde végén súlyos büntetést kért a vád-lottra.

Rádli Ödön jeles védőügyvéd beszélt ez-után, fejtegetvén a bűncselekményt, bizonyítgatva, hogy a vádlottnak bűnössége nincsbebizonyítva s így felmentését kérte.

A törvényszék rövid tanácskozás után a vádlottat bűnösnek mondta ki az ellene emelt vádakban, ugymint a halált okozott súlyos testi sértés büntetében s a hatóság elleni erőszak büntetében s ezekért két és fél évi fegy-házra ítélte a vádlottat.

A vádlott s védője felebbezett, szintugy az ügyész is szigorításért.

Gabona uzsora. Említés történt nem régen arról, hogy a becskerekai törvényszék erélyes vizsgáatot folytat néhány előkelő fő-városi gabonakereskedő cég megbízottjai ellen, amelyek annak gyanuja alatt állanak

hogy főleg a délvidéki szegény földműves emberek szorult helyzetét a magok javára kihasználják oly módon, hogy csekély összegért kötelezik őket aránytalanul nagy buzamennyiség szállítására aratás idején. A kir. Curia, úgy látszik, tudomást szerzett e lelketlen tüzérkedésről, mert a minap egy ilyen gabona úzsora ügyben a két alsó bíróság megszüntető határozatával szemben vád alá helyező végzést hozott.

A panaszos ugyanis 1897. márczius havában azzal jött K. F. vádlatához, hogy pénzre van szüksége. K. F. erre előbb 40, majd 60 forintot adott neki és mindkét alkalommal kötelezvényt vett tőle, amely szerint a 40 forint fejében 8, a 60 frt fejében pedig 14 méter-mázsza búzát tartozik neki ősszel szállítani. Ezuttal két váltót — az összeg kitétele nélkül — iratott alá a panasossal s mikor ősszel a a buza ára 11 frtra emelkedett, a börzei árfolyamnak megfelelően az egyik váltót 88, a másikat pedig 154 frtra kitöltve másokra forgatta s beperesítette. A fehértplomai kir. törvényszék megszüntette az eljárást, mert nem látta beigazolva, hogy K. F. a panaszos szorult helyzetét kiakarta használni. A temesvári kir. ítélőtábla ezt a határozatot helybenhagyta. Ellenben a kir. Curia, — mint az Ügyvédek Lapja írja — K. F.-et vád alá helyezte, mert úgy találta, hogy a vádlott a tőzsdei üzérkedéstől távol álló, egyszerű falusi földművesnek pénzbeli szorultságát a szolgáltatás és ellenszolgáltatás közt szembevetendő aránytalanságot feltüntető módon és e mellett színtelt börzei differenciális üzlet s egyszersmind váltó alakjába is burkolatlan használta fel.

Elítelt járásbíró. A kir. Kuria ma tárgyalta Czorda Bódog elnöklelte alatt Petri József nagy-bereznai járásbíró fegyelmi ügyét, akit a kassai tábla, mint elsőfoku fegyelmi bíróság ötven forint pénzbüntetésre ítelt hivatalos kötelességének megszegése miatt. A járásbíró tíz esetben követett el szabálytalanságot.

Egy ízben illetlenül viselkedett a felekkel s azt mondta az egyik felperesnek:

— *Maga még az Istent is beperelné; hallja, az ilyen embert el kellene innen üzni.*

A Kuria Hammersberg Jenő kir. főügyész hosszas vádbeszédje után helyben hagyta a tábla ítéletét.

Hivatalos közlemény.

Utadó-lajstromok közszemlén. Az 1890 évi I. t. cz. 25 §-a értelmében a város területén lakó egyenes állami adót nem fizető utadó kötelesek 1899 évi kivétel lajstromai elkészültek, ezen lajstromok a mai naptól számítandó 15 napig a városi adóhivatal udvari hátsó épületében közszemlére ki lesznek téve. Ezt oly hozzá adással hozom az érdekeltek tudomására, hogy a kivétel ellen esetleges kérvényüket a határ időn belül dr. Bulyovszky József polgármester urhoz beadhatják. Nagyvárad, 1899 január hó 27-én. B o r d é Ferencz, adóügyi tanácsos.

REGÉNY-CSARNOK.

A JÓTÉKONYSÁG JUTALMA.

Írta: Kolping Adolf, ford. Kerekgyártó J. 5

— Nos, Vilmos — szólt végre S. — mi lett, hogy ma oly szomorú vagy; mond meg egész őszintén, mi bánt. Soha sem láttalak még ilyen szomorúan.

— Hogy mi a bajom, felelt szomorúan Vilmos; az hogy veszte vagyok. Nézzé mennyire lesóványodtam; érzem, tudom, hogy közeledik halálom.

— Talán nem vagy elkészülve arra, hogy Isten kiszólít ebből a világból — kérdezte S. — Oh, ami engem illet, én örömmel halok meg; nem félek a haláltól. Mitől is félnék? Bizom Isten irgalmában! De mi lesz enyéimmal, ha meghalok. A feleségem nem lesz képes eltartani a gyermekeket. A két nagyobbik fura még nagyon ráfér a felügyelet, a harmadik pedig egész gyermek. Ez, Uram, ez az ami nyugtalanra teszi halálom óráját, szegény özve-

gyet s árva gyermekeket hagyni hátra, kik magukra lesznek utalva; attól tartani, hogy esetleg rossz utra tévednek, ez teszi keserűvé az elválást.

S. hallgatott egy ideig; nem volt szokása, igérni előre, hanem amint szükség volt, azonnal segített. Itt azonban látta, hogy kivételt kell tennie.

— Hát a tieid halálod után nem az Isten kezében lesznek, — szólt végül S. vagy talán Istennek nincs módjában segíteni rajtuk? Nemde, míg éltél, mindnyájotokról gondoskodott, hogy szükséget ne szenvedjétek?

— Igaz, úgy van — sóhajtott a beteg. — Isten gondoskodott rólam; hogyan is panaszkodhatnám? Hozzá még én, ki úgy sem tudtam sok jót művelni, hogy megnyerjem a menyországot. Mikor is művelhettem volna jót; örültem, hogy meg tudtam élni.

S. szemei örömmel pihentek meg beteg munkásán. Maga is úgy akarta, hadd ébredjen Vilmos szívében a bizalom Isten iránt, s a keresztény ember alázatos érzülete. Erre kész volt ő is tervével.

— Hiábavaló gondokkal küzködöl Vilmos — szólt ismét S. — Isten gondoskodott már tiedről, jobban mint remélted volna. Régen tudtam én már, mi lesz a te betegséged vége; tudtam azt is, mi lesz az én teendőm, ha meghalsz. Légy azért nyugodtan: a két fiút oltalmam alá veszem addig, míg önállókká lesznek. Atyjuk helyett én leszek atyjukká s azt hiszem — mivel jól vannak nevelve — nem bánom meg sona. A legkisebbik fia anyjánál marad, ki nálam tisztességgel megkeresheti kenyerét. Azután majd meglátjuk, hogy fejlődik a gyermek; vagy mesterember lesz belőle vagy más.

— Uram — szólt a beteg, két kezét jótévője felé nyujtva ki — áldja meg az Isten. Egyébbel nem viszonzhatom jószágát. — Könyörnek fojtották el szavait s fel felé mutatva azt akarta mondani, hogy Isten trónja előtt nem feledkezik meg róla.

S. ezután felkelt megszorította Vilmos elfonyadt kezét s kalapját vette.

— Lásd Vilmos, így fizeti meg Isten annak a kamatját, a mit te jót tettél —

— Én, — felelt a beteg. — Hogyan érti ezt?

— Emlékszel még rá bizonyára, midőn egy szombat este kereseted felét szegény Miklóssal megosztottad, hogy neki betévfó falatja legyen vasárnap. Lásd Isten nem feledte ezt el s engem bízott meg, hogy sok kamatból, mivel neki adós vagyok, juttassuk neked s családodnak. Értesz most már?

Ezzel S. távozott. Csak azt nem tudta sehogysem szegény beteg kitalálni, hogyan jött S. nyomára a dolognak. Hiszen ő maga is elfeledte már régen. Örömmel beszélt el azután Vilmos feleségének S. nemeslelkűségét s nem sokára meghalt, meg oly nyugodtan, milyent ritkán láthatni.

Természetes dolog, hogy S. ígéretének emberül eleget tett. Vilmos fiaiból derék mesteremberek lettek, kik sokszor meglátogatták pártfogójukat J.-ben s gyermekekhez illő hálaival viszonyozták jószágát. Erzsébet asszony sem szűkölködött soha; arra gondja volt S.-nek, ki egyszer azon volt, hogy minél nagyobb tőkét szerezzen magának oda fóna, a esillagok fetett.

V É G E.

TAVIRATOK.

A kolozsvári képviselőválasztáshoz.

Kolozsvár, január 28. (Saj. tud. táv.) A központi választmány a kolozsvári második kerületben február 17-ére tűzte ki a képviselőválasztás napját és megalakította a szavazatszedő bizottságot, amelynek elnöke *Pisztory Mór* dr. egyetemi tanár. A szabadelvű párt jelöltje *Feilitzsch Arthur* báró erdőigazgató, akinek társadalmi téren és minden közügyben kifejtett sikeres tevékenységeért határtalan népszerűsége van. A dissidensek *Haller Károly* drnak liberális programmal való föllépteléseért kardoskodnak. (Magy. Táv. I.)

Egy törzsorvos halála.

Pozsony, jan. 28. (Saj. tud. táv.) *Tyroch* József főtörzsorvos tegnap szélhűtés következtében meghalt. *Tyroch* tegnap délelőtt még hivatalában dolgozott. Az elhunyt orvos híres operatőr volt. Neve akkor lett ismeretes, mikor *Edelsheim* bárót, aki párbajban kapott súlyos sebével élet és halál közt lebegett, szerencsésen meggyógyította. Sok éven át Budapesten élt, ahol nagy magánpraxist folytatott. Halálának híre az egész városban nagy részvétet keltett.

Anglia külpolitikája.

London, január 28. Asquith tegnap Darwenben beszédet mondott, a melyben kifejtette, hogy a legutóbbi események, eloszlatván a veszedelmes félreértéseket, a legnagyobb mértékben előmozdították az angolok és francziák között való tartós viszonyra való kilátást. Asquith ezután annak a fontosságát hangoztatta, hogy Anglia és Oroszország Kelet-Ázsiában tartós egyetértésre jusson. (Magy. Táv. Ir.)

A montenegrói fejedelem yachtja.

Konstantinápoly, jan. 28. A »Timrah« (Krokodilus) yacht, a melyet a török szultán a montenegrói fejedelemnek szánt s a melyet most ujjá alakítottak, már elkészült és Bakics montenegrói követ meg is nézte. A yacht a legközelebbi napokban megy rendeltetése helyére.

A franciaországi események.

Páris, jan. 28. A Figaró és a Gaulois szerint a kormány törvényjavaslatot fog benyújtani, a mely szerint a Dreyfus-ügy a büntetőtanácsától elveendő és a semmitőszék egyesült tanácsaihoz átteendő. A Figaró azt hiszi, hogy a kamara ezt a törvényjavaslatot a bizottság ellenzése dacára is megfogja szavazni.

Páris, jan. 28. Az »Echo de Paris« Que-nay de Beaurepaire-nek egy cikkét közi, a melyben azt állítja, hogy a Bard-ügyben a vizsgálatot látszólag Mazeau, Darrest és Voisin bírák, tényleg azonban Lebret igazságügyminiszter és Dupui miniszterelnök vezették. A két minisztert meglepte bizonyos bírák bűnösségének foka, de azért — Beaurepaire szerint — mégis optimisztikus jelentéseket fognak közzétéetni, hogy a közvéleményben fontartsák a vádolt bírák ártatlanságában való hitet. Beaurepaire kijelenti végül, hogy minden törvényes eszközzel ki fogja deríteni az igazságot. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, jan. 28. A reviziópárti lapok megnyugvással fogadják a Reinach-pör elhalasztását és azt mondják, hogy az egyetlen megoldás, a mely az igazsággal megegyezik. Ezzel újabb zavaroknak veszik elejét.

Az ellenpárti lapok is elismerik, hogy a halasztás megakadályozza az izgalom terjedését, de elítélik Reinach magatartását, a mely szerintök minden méltóság híjad van.

Páris, jan. 28. A reviziópártiak a Mouney színházban tegnap este tartott gyűlése után támadt verekedésben körülbelül 30 ember sebesült meg, közülük egy olyan súlyosan, hogy azonnal kórházba kellett vinni. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A „Biharmegyei Takarékpénztár” közgyűlése.

— Egy év beszámolója. —

Az év eleje a pénzügyintézetek beszámolójának az ideje. Hyenkor ad számot a részvényeseknek az igazgatóság az előző évi sáfarkodásról.

Tegnap volt a »Biharmegyei Takarékpénztár» közgyűlése.

Mióta ez a pénzügyintézet átesett a László-malom által okozott válságon, az új kezében évről-évre gyarapodik, izmosodik.

A közönség bizalma is mindjobban erősül a pénzügyintézet iránt, amit igazol a betétek növekedése. Az 1898 év folyamán 300,000 frtnál nagyobb összeggel szaporodtak a betétek.

Teherként nehezedik a pénzügyintézetre két birtok, amelyet valószínűleg mielőbb sikerül a pénzügyintézetnek kellőleg értékesíteni.

Az elmúlt év nem volt valami kedvező a pénzügyintézetekre, a »Bihar-megyei Takarékpénztár« ennek daczára 44.518 frt 56 kr tiszta nyereséggel zárta le az évet s ez a szép eredmény első sorban *Fleischacker* Gyula vezérigazgató érdeme.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Szunyogh Péter igazgatósági elnök nyitotta meg a közgyűlést s üdvözölte a megjelent részvényeseket.

Konstatálta, hogy 50 részvényes 2900 részvényt tett le s kellőleg meg is hirdettvén a közgyűlés, azt határozatképesnek jelentette ki.

Jelen voltak: *Szunyogh* Péter, *Szirmai* Artur (Budapest), *Fleischacker* Gyula, *Füredi* László, *Ragány* János, *Hegedüs* Géza, dr. *Gerő* Sándor, dr. *Gyémánt* Jenő, *Pekanovits* Imre, *Papp* János, *Tatár* Zoltán, dr. *Wallner* Ödön, dr. *Schweiger* Ede, *Stark* Gyula, *Winkler* Lajos, *Laszky* Armin, *Mihelfi* Pál, *Mihelfi* Adolf, *Kugler* Albert, *Szunyogh* Szabolcs, *Ficzek* Lajos, dr. *Fássy* Lajos, *Mittheiler* Ede, *Markovits* Sándor, *Lukács* Lajos, *Fényes* Manó, *Kolliner* Dávid, *Weinberger* Jakab, *Kandel* József, *Steiner* Benjamin, *Moskovits* Mór, dr. *Márkus* László.

Az igazgatóság jelentése.

Fleischacker Gyula vezérigazgató felolvasta az igazgatóság következő jelentését.

Tisztelt közgyűlés!

Üzletünk fejlődése az elmúlt évben, daczára a mostoha gazdasági viszonyoknak és általános pangásnak, elég kedvezőnek mondható. És ha figyelembe vesszük, hogy intézetünk újja alkotása óta először lett III. oszt. kereset adóval megrovva, a mi lényeges tételt képez a kiadások lapján, a takarékpénztári üzletek után elért eredmény semmiben sem maradt hátra a tavalyinál.

Betétállományunk az év végén 2567,034 forint 78 krajczárra rugott, mely a múlt évi állományhoz hasonlítva 325.005 forint 41 krajczár szaporodást mutat. Ezen emelkedésnek azonban nem tulajdonítunk nagyobb jelentőséget, mivel ezen szaporodás leginkább több nagyobb tételű betétből ered és ezeket csak átmenetű jellegűeknek tekintjük.

Hogy a végeredményben az idei év a tavalyit el nem éri, annak oka abban leli magyarázatát, hogy a lefolyt évben a házilag kezelt konyári és sárándi birtokainak elenyésző csekély hasznót húztak.

Ezen rossz eredményt részben viz okozta károk és a gyenge természeti kapcsolatban az állat-állományban történt elhullás, továbbá oly építkezés és eszközölt befektetési költségek idézték elő, melyeket mérlegünk aktívába felvenni nem kívántunk.

Hogy ilyen kiesés a jövőben elő ne fordulhasson, beszüntettük a birtokok házi kezelését és gondoskodtunk arról, hogy az ingatlanok jövedelmeit haszonbérbeadás által állandósíthassuk.

E végből van szerencsénk jelenteni, hogy a konyári és sárándi tagbirtokainkat 1899. évi január hó 1-től számítva 6 egymásután következő évre 13,000 frt bér mellett haszonbérbe adtuk, a haszonbéri szerződésben kikötvén, hogy azt bármikor megszüntethessük, amit akkor szándékozunk megtenni, ha a birtokokra komoly vevő jelentkezik. Kérjük ezen intézkedésünket jóváhagyólag tudomásul venni.

Szilárd elhatározását képezi az igazgatóságnak a haszonbérbeadás által nyert időt arra felhasználni, hogy a fennevezett birtokainkat minél előnyösebben — de áldozatoktól sem riadva vissza — mielőbb eladhassa.

Ez alkalommal reá mutatunk arra a tény-

állásra, hogy a birtokokba helyezett tőkének kamatozása eddig még a betétek után fizetett kamat tételeket sem érte el, a birtokokért befolyó összeg pedig, ha az a rendes üzletekbe volna befektetve, jóval nagyobb kamatozással járulna az évi nyereség előhozatalában.

Azért tehát nem szabad visszariadnunk attól, hogy a birtokok eladásánál némi veszteséget szenvedhetünk, a mi azonban rövidesen helyrehozható lesz és kiegyenlítést nyerne azon kamat-különbözet által, mely az eladási árnak gyümölcsösztetésénél fog mutatkozni.

Gondja lesz továbbá az igazgatóságnak, hogy a biztosított haszonbér egy részét az eladás bekövetkeztéig az ingatlanok és beruházások számlájáról való leiratásokra fordítsa, hogy az eladásnál mutatkozó esetleges veszteség ez uton is lehetőleg mérsékeltsék és hogy ezen várható veszteség tartalékjainknak csak minél kisebb részét emészsze fel.

A mérlegben kimutatott 44,518 frt 59 kr. nyereségnek felosztását van szerencsénk következőképpen ajánlani és pedig:

4,275 frt 88 kr. adassék alapszabály szerint a tartalék-alap gyarapítására,
5,131 frt 06 kr. fordítsassék az igazgatóság,
1,282 frt 77 kr. a felügyelő-bizotts. jutalékára
855 frt 16 kr. fordítsassék a választmány jutalékára olyképen, hogy a jelenléti jegyek 3 frtjával legyenek beváltandók,

855 frt 16 kr. adassék alapszabály szerint a nyugdíjalap gyarapítására,
24.000 frt — kr. fordítsassék osztalékra olyképen, hogy a részvények 1898. évi szelvényei egyenként 6 frtjával váltassanak be.

A fennmaradó 8118 frt 53 krból adassék még külön a tartalék-alapnak.

5,724 frt 12 kr. mely összeget a tartalék-alap 75,000 frtra emelkednék,

1 000 frt — kr. adassék külön javadalmazás fejében a nyugdíj-alap emelésére,

300 frt — kr. fordítsassék az igazgatóság által meghatározandó jótékony adakozásra; a fennmaradó

1,094 frt 41 kr. pedig vitessék ál a jövő év számlájára.

44,518 frt 56 kr.

Kérjük ezen előterjesztésünket, melyhez a felügyelő-bizottság szintén hozzájárul, elfogadni és ugy nekünk, valamint a felügyelő-bizottságnak a szokásos felmentvényt megadni.

Kérjük továbbá elrendelni, hogy az 1898. évi 4-ik számú osztalékszelvevény 1899. évi január hó 30-tól kezdve, legyen 6 frtjával az intézet pénztáránál vagy a Pesti magyar kereskedelmi banknál Budapesten kifizetendő, illetve beváltandó.

Végül pedig jelentjük, hogy a felügyelő-bizottságnak és a választmánynak kisorsolt és évközben kilépett tagjainak mandátuma lejárt, amiért is kérjük a tisztelt közgyűlést, méltóztassék erre vonatkozólag az alapszabályszerű választásokat megejteni.

Nagyvárad, 1898. december 31.

Az igazgatóság.

*

Kapcsolatosan felolvasták a felügyelő bizottság jelentését, mely szerint a számadásokat és könyveket rendben találták s az üzletvezetés teljesen kifogástalan volt.

Kéri a felmentvényt megadását.

Ugy az igazgatóság, mint a felügyelők jelentését tudomásul vették s a felmentvényt megadták.

A pénzügyintézet múlt évi forgalmáról szóló mérleget és vagyoni kimutatást felolvastották s elfogadták.

A választmány és felügyelő bizottság választására kerülvén a sor; választási elnökül *Tatár* Zoltánt, szavazatszedő tagokul *Ficzek* Lajost és *Stark* Gyulát nevezte ki az elnök.

24 részvényes 2107 szavazatot adott be.

Megválasztották:

A felügyelő bizottságba:

Fehér Miksa,

Hegedüs Géza,

Márkus László,
Pekanovits Imre,
Ragány János rendes tagokul,
Kandel József póttagul.

A választmányba:

3 évre:

Füredi László,
Király Viktor,
Kolliner D.,
Dr. Fássy Lajos,
Kugler Albert,
Stark Gyula,
Sarkady Tihamér,
Szász Agost.
Lewitter Miksa (1 évre).

A jegyzőkönyvet *Mihelfi* Adolf vezette.

Mivel indítványt senki nem jelentett be, a közgyűlés ezzel véget ért.

Hetvenezer hektoliterrel több olaszbor Magyarországon. A kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz érkezett értesítés szerint Olaszország hordóbor kivitelének mennyisége az 1898. év január—november hónapjaiban összesen 2,182,864 hektoliter volt, mely mennyiség az 1897 év megfelelő hónapjaiban kivitt 1,963,462 hlt. 219,402 hl-rel haladja meg. Az 1898 év január—november hónapjaiban kiszállított bor értéke 54,571,600 lírát tett, vagyis 5,485,050 lírával többet, mint az 1897 év megfelelő időszakában. Az Olaszországból a magyarországi monarchiába behozott hordóbor mennyisége, — az olasz hivatalos áruforgalmi statisztikai kimutatás szerint, az 1898. évi január—november hónapjaiban 1,116,563 hlt. tett, vagyis 69,687 hl-rel többet, mint az 1897 év megfelelő hónapjaiban.

Országos szövetkezeti értekezlet. A vidéki szövetkezeti mozgalom helyes irányu és erőyes megindítása, főként pedig a fogyasztási és értékesítő szövetkezetek miként való propagálása érdekében a gazdasági egyesületek országos szövetsége ez évi február 16-án délelőtt 10 órakor az országos magyar gazdasági egyesület köztelek palotájának nagytermében értekezletet tart. Az értekezleten a szövetséges gazdasági egyesületek kiküldöttein kívül részt vehet minden a szövetkezeti mozgalmak iránt érdeklődő gazdasági egyesületi tag. Az értekezleten gróf *Károlyi* Sándor, a fogyasztási és értékesítő szövetkezetekről s azok erkölcsi hatásáról, *Balogh* Elemér a fogyasztási és borértékesítő szövetkezetek megalakításáról, *Bálintffy* Pál előadása a gabona értékesítő szövetkezetekről, *Bernát* István pedig a gazdasági egyesületek szerepéről a szövetkezeti mozgalom terén foglalkozást tartani.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, január 28.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	—	—	—	—	9.68
Uj tengeri	—	—	—	—	4.88
Rozs ősze	—	—	—	—	8.60
Zab ősze	—	—	—	—	5.87
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—
Buza októberre	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, január 28.

Az irányzat gyenge

Osztrák hitel	—	—	—	—	360.80
Magyar hitel	—	—	—	—	396.—
Allamvasut	—	—	—	—	363.75
Rimamurányi	—	—	—	—	307.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	249.10
Salgótarjáni	—	—	—	—	646.—
Wagon-kölesön	—	—	—	—	623.—
Villamos vasut	—	—	—	—	225.—
Magyar leszámitoló	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	366.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	—	78.—

